יודען, געדענקט די רדיפות אויף אייערע ברידער אין דייטשלאנד

Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

NAJER FOLKSBLAT

פרייז 15 גראשען

היינט 8 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 236 | Łódź, Poniedziałek, 16 października 1933 r. | עלפטער יאהרגאנג | לאדז, מאנטאג, כ״ז תשרי תרצ״ד | № 236

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — 224-71 אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל.

דער ענטפער פון פעלקער-בונד

אויף דייטשלאנדס ארויסטרעטען וועט היינט געגעבען ווערען

גענף, 15. (ספ. טעל.)

היינט איז פארגעקומען א בעראטונג וועגען דער סיטואציע, וואס איז געשאפען געווארען מחמת דייטשלאנדס ארויסטריט פון פעלקערבונד.

אין דער בעראטונג וואס האט געדויערט 7 שעה אהן איבעררייס, האבען אנטיילגענומען: דער פארזיצער פון דער ענטוואפנונגס-קאנפערענץ הענדערסאן, פאל באנקור, סער דזשאן סימאן, נארמאן דייוויס, דער איטאליענישער דעלעגאט סאראגו, דער ווייצע-פארזיצער פון דער קאנפערענץ פאליטיס, דער גענעראל-רעפערענט פון פעלקער-בונד אווע באל און די נאהענטסטע מיטארבייטער פון די טעכנישע פון די בעזונדערע דעלעגאציעס.

די פרעסע-פארשטעהער האבען דערווייל נישט בעקומען קיין גענויע אינפארמאציעס וועגען פערלויף פון דער בעראטונג. עס איז אבער בעקאנט אז קודם כל איז דיסקוטירט געווארען די פראגע פון געבען אן ענטפער אויף נויראטס דעפעשע צו הענדערסאנען. דער ענטשפרעכענדער טעקסט איז שוין ביינאג אויסגעארבייט געווארען דורך די עקספערטען און מארגען וועט הענדערסאן פארלייגען דעם פראיעקט פון א דעפעשע צו נויראטן מצד דער הויפט-קאמיסיע, און נאך דעם, ווי זי וועט אפראבירט ווערען, וועט מען די ארויסשיקען קיין בערלין.

בכלל האט דער ענין נישט געהאט קיין שווערי פעסטצושטעלען דייער שטעלונג.

מניעות. א סך קאמפליצירטער איז אויסגעפאלען דאס בעראטען זיך וועגען דעם גורל פון דער קאנפערענץ גופא, מחמת דעם, וואס וועגען דעם זענען פערהאן פערשידענע דעות — צי פארטזעצען די קאנפערענץ אהן דער בעטייליגונג פון דייטשלאנד ביז עס וועט אויסגעארבייט ווערען א קאנווענץ, אדער ס'זאל אויסגעארבייט ווערען א רעזאלוציע, וואס זאל פארמולירען די הויפט-פרינציפען פון דער עווענטועלער קאנווענץ און דערנאך זאל די קאנפערענץ אפגעלייגט ווערען ביז דייטשלאנד וועט אננעהמען די דאזיגע פרינציפען אדער — אפלייגען גלייך די קאנפערענץ.

בעת דער בעראטונג וועגען דעם ענין זענען אנגעקומען ידיעות פון רוים פון וועלכע עס איז צו דרינגען דאס די איטאליענישע רעגירונג האט שוין אנגענומען א קאטעגארישע שטעלונג, און זאגט זיך ארויס פאר'ן אפלייגען די קאנפערענץ.

דער קאמוניקאט פון דער סטעפאני-אגענטור שטעלט פעסט, אז מ'דארף זוכען נייע מעגליכקייטען פון א פערשטענדיגונג, אז — דער תוכן און דער פרידליכער טאן פון היטלערס רעדע לאזט פאר דעם אן אפענע טיר, און מחמת דעם דארף מען אפלייגען די קאנפערענץ, ביז עס וועט זיך שאפען א גינסטיגע קאניונקטור פאר אויספארשען דעם גאנצען פראבלעם וואס שייך אנדערע דעלעגאציעס איז דערווייל

מוויסט באר, אז די בריטישע דעלעגאציע איז פארן אפלייגען די קאנפערענץ, און אז די אמעריקאנישע רעגירונג וועט נישט ארויסטרעטען מיט קיין שום איניציאטיוו אין דער הינזיכט, ווייל דאס פראבלעם בעקומט אן אויסגעשפראכען אייראפעאישען כאראקטער.

מארגען וועט די הויפט-קאמיסיע דעצידירען, צי די בעראטונגען וועלען אפגעלייגט ווערען אויף א וואך אדער צוויי, און ערשט שפעטער וועט פעסט שלאסען ווערען דער גורל פון דער קאנפערענץ בכלל.

דער רושם אין דער וועלט

פון דייטשלאנד'ס פראוואקאציע-שריט

פאריז, 15. (ספ. טעל.)

אין די קולוארען פון פראנצויזישען פארלאמענט האט דער שריט פון דייטשלאנד געמאכט א שטארקען רושם,

דער דעפ. טעטינגער, איינער פון די הויפט-פיהרער פון די פראנצויזישע רעכטע האט צ. א. דערקלערט:

— „איך גלויב אז עס איז איצט געקומען א קאמפלעטע ענדערונג אין דער פראנצויזישער אויסערן-פאליטיק. מ'קאן זיך שוין ווייטער אליין נישט גענארען בנוגע דעם פעלקערבונד, אין וועלכען עס געהען נישט אריין אמעריקא, יאפאן און דייטשלאנד. מיר מוזען זיך צוריקקעהרען צו דער טראדיציאנעלער פאליטיק פון פאר דער מלחמה“.

דער דעפ. רענאדעל, דער אנפיהרער פון די נעא-סאציאליסטען האט דערקלערט אז דער דאזיגער פאל איז דער וויכטיגסטער זינט דער מלחמה.

דער גענעראל-סעקרעטאר פון דער ראדיקאלער פארטיי, אלבער מילהא האט געזאגט אז דורכ'ן ארויסטרעטען פון דעם פעלקער-בונד — וויל זיך דייטשלאנד רעזערווירען פולשטענדיג פרייע הענד בנוגע דעם בעוואפענען זיך, דער שריט פון דייטשלאנד איז א זעהר וויכטיגע און אויסערסט דראהענדע געשעהעניש.

רוים, 15. (ספ. טעל.)

די סטעפאני-אגענטור פערעפענטליכט פאלגענדען קאמוניקאט:

„דער בעשלוס פון דער דייטשער רעגירונג, הגם אומגעריכטער, איז פון די איטאליענישע אפי־

(ווייטער זעה 2-טע זייט),

דאס לאנגיעריגע בעקאנטע און רעעלע
טוך און קארט-געשעפט
Herman WŁOSKI
(עקזיסטירט פון 1910)
לאדז, נאוואמיעסקא 3, טעל. 114-92
פראנט 2-טער שטאק
בעווייזט אויף לאגער צום הערבסט און ווינטער-סעזאן
דעם גרעסטען און שענסטען אויסוואהל פון די
ביליגסטע הערען און דאמען-שטאפען
אין זעמטליכע פארבען און מוסטערען פון ענגלישע, ביליצער, טאמאשאווער סחורות א.א. גענויע פאבריק-פרייזן!
געדענקט די אדרעס! קומט און איבערציינגט אייך!
3 3 3 3

משמרת החולים
אכטונג, מיטגלידער און סימפאטיקער פון פאריין
מיר מאכען בעקאנט, אז דער
בלומען-טאג.
וואס האט געזאלט פארקומען היינט, מאנטאג, איז געווארען אבגעלעגט
אויף מאנטאג, דעם 30. אקטאבער 1933
אלע מיטגלידער און סימפאטיקער ווערען געבעטען צו קומען זיך איינשרייבען אין פאריינס-לאקאל טעגליך אין די אמטס-שעה'ן. די פערוואלטונג פון „משמרת החולים“ לימאנאווסקי גאס 6.

אויפפאדערונג!
דערמיט פאדער איך אויף דעם לאקטאר הלל בורשטי מלינארסקא 13, דאס אזוי ווי ער האט שוין 2 מאל נישט געוואלט האלטען דעם פסק בית דין און איך האב אויף איהם אן עקסמיסיע, אבער נישט קוקענדיג אויף דעם. אויב וועט ער זיך גוטוויליג ארויסציהען ביז מארגען דינסטאג, ד. 17-טען ד. ח. בין איך איהם גרייט צו געבען 100 (הונדערט) זל. אינפאלס נישט, וועל איך זיין געצוואונגען אויסצופיהרען די עקסמיסיע און איך נעם אראפ פון זיך די פעראנטווארטליכקייט.
שלמה טושינסקי
הויז-ווירט.
5596

גרעסטער אויסוואהל ביי
Szczęśliwy
— פון —
מענער-רעשטען
אויף אנציגער און פאלטענס. ביליצער, טאמאשאווער א. א. פון די בעסטע קוואליטעטן מאדערנסטע מוסטערן, צו די ביליגסטע פרייזען.
יעדער קויפער בעקומט ראבאט.
קומט און איבערציינגט אייך!
5 נאוואמיעסקא 5
ביי R. Szczęśliwy
פראנט 2-טער שטאק
געדענקט דעם אדרעס.

איבערקאנטאר פון האנאווער
ישראל אלטער
אין לאדז.

אין דער קאלעקטור פון דער מלוכה-לאטעריע
„טאז“ צעגעלניאנא 14
טעלעפאן 137-76
זענען אין דער לעצטער לאטעריע געפאלען:
10.000 זל. נומ' 42266; 1000 זל. נומ' 52267
500 זל.—נומ' 50150 און א סך אנד. קלענערע געווינסן
לאזען צו דער 1-טער קלאס פון 28. לאטעריע זענען צו בעקומען אין קאנצעל. פון „טאז“ צעגעלנ. 14, טעל. 137-76.

פאר
גאלד, ביזשוטעריע
און לאמבארד-הוויטעס
צאהלט די העכסטע פרייזען
איזידאר פיאלקא
פיעטריקאווער 7.

„לינת הצדק“
לאדז, ציגעל-גאס 17
דער פיזיקאליש טעראפישער קאבינעט
איז טעטיג טעגליך פון 11—1 און פון 4—6 אווענד און געפינט זיך אונטער דער אויפזיכט פון א דאקטאר-ספעציאליסט, קווארץ-לאמפען, דיאטערמיע, סא־לוקס, עלעקטרישע בעדער. ערמעסיגטע פרייזען.
5270

Dr. med.
Haltrecht
ספעציאל-ארצט פאר הויט-און געשלעכטס קראנקהייטען
פיעטריקאווער 10, טעל. 245-21
נעמט אן פון 8—1 מיטאג און פון 6—9 אוונט זונטאג פון 10—1 בייטאג.
אלע ארט אנאליזען.
פאר ארבייטסלאזע לעטשניצע-פרייז

אויגען - קליניק
מיט שטענדיגע בעטען פון
Dr. B. Donchin
פיעטריקאווער 90, טעלעפ. 221-72
נעהמט אן שטענדיגע אויגען-קראנקע (צוועק אפעראציע א. ז. וו.), ווי אויך אמבולאטאָרישע פון 9 ביז 1 און פון 4 ביז 7.30 אווענד.

Dr
Wajnberg
ספעצ. פון לונגען, הארץ און סקלעראזי-קראנקהייטען
וואוינט יעצט פיעטריקאווער 145
טעל. 126-02.
נעמט אן פון 9—10 פריה, 3—4, 8—9 אוו.

Dr. med.
LEON FUCHS
אינערליכע קראנקהייטען
האט זיך איבערגעצויגען
אויף וואולטשאנסקא 65
(רוג אנדזשעיא) טעל. 172-44

דעם טיפסטען בייליד דריק איך אויס מיין פריינד
ה' זיינוויל פעסטענבערג
צוליב'ן פריהצייטיגען טויט פון זיין הייסגעליבטע
מוטער נ״ע
המקום ינחם אותך בתוך שער אבלי ציון וירושלים.
שימעק גרינבערג.

אמעריקא געגען אייגענעם אנטיסעמיטיזם

21 מיטגלידער פון די „באקי־העמדלעך" ארעסטירט אין פילאדעלפיע

ניו־יארק, 15. (יט"א טעלעגראפיש).
אין פילאדעלפיא האט די פאליציי ארעסטירט 21 מיטגלידער פון דער אנטיסעמיטישער פאשיסטישער פארטיי פון די „באקי־העמדלעך".

א באקטעריאלאגישע מלחמה

דייטשער צירקולאר וועגען האדעווען די באקטעריען

בערלין, 15 (ספ. טעל.)
א דאנק א צופאל האט אן אויסלענדישער זשורנאליסט בעקומען אין די הענט אריין א געהיימען צירקולאר וועגען די דייטשע הכנות צו א באקטעריאלאגישען קריג.

דער דאזיגער צירקולאר, וועלכער קורסירט אין אפשריפטען צווישען אויסלענדישע זשורנאליסטען און דיפלאמאטען, האט ארויסגערופען אן אנגעצונדענע סענסאציע.

אין די ערשטע טעג פון חודש סעפטעמבער האט דער אינסטיטוט א. ג. פון ראבערט קאך פונאנדערגעשיקט א געהיימען צירקולאר וועגען האדעווען באקטעריעס, וואס רופען ארויס געפערליכע עפידעמישע קראנקהייטען, ווי טיפוס, כאלערע א. א. וו.

די דאזיגע עפידעמיעס זאלען בעת א מלחמה פערשפרייט ווערען צווישען דעם שונא דורך אעראפלאנען, אין פראנט־קאמף און דער עיקר צווישען דער ציווילער בעפעלקערונג.

גרויסער אנטיהיטלעריסטישער מיטינג אין לובלין

שארפע פראטעסט־רעזאלוציעס געגען די יודען־פערפאלגונגען אין דייטשלאנד

לובלין, 15. (יט"א טעלעפאניש).
היינט איז דא פארגעקומען א גרויסער אנטיהיטלעריסטישער מיטינג. מיט רעדעס זענען ארויס געטרעטען רפאל שערעשעווסקי און רעד. טורקאוו. ס'זענען אנגענומען געווארען שארפע פראטעסט־רעזאלוציעס געגען די יודען־פערפאלגונגען אין היטלעריסטישען דייטשלאנד.

די שמחה אין היטלער־דייטשלאנד

צוליב דעם ארויסטרעטען פון פעלקער־בונד

בערלין, 15. (ספ. טעל.)
די צענטראלע דייטשע ראדיא־סטאנציע האט היינט מיטגעטיילט וועגען דער גרויסער שמחה, וואס עס הערשט אין דייטשלאנד צוליב'ן ארויסטריט פון פעלקערבונד.

אין שייכות מיט די וואגנער־פייערונגען וואס זענען היינט פארגעקומען אין דייטשלאנד, זענען ביי פערשידענע צוזאמענקונפטען געהאלטען געווארען פאטריאטישע רעדעס פון די היטלער־צפירערער.

אזא רעדע האט אויך געהאלטען היטלער, וועלכער האט דערקלערט אז דאס דייטשע פאלק וועט נישט לאזען פון זיך חוזק מאכען און יעצט ווייטער פיהרען זיין ארבייט פאר דעם קולטורעלען און ווירטשאפטליכען לעבען פון דייטשלאנד.

לויט ווי עס גיט איבער די ראדיא־סטאנציע, האבען א גאנצע רייהע רעכטע צייטונגען אין פערשידענע לענדער אויסגעדריקט זייער צופרידענקייט מיט'ן ענערגישען שריט פון דייטשלאנד.

אויך עטליכע פוילישע צייטונגען זאל האבען דערקלערט דעם „פיהרער", אז איצט פערשטייט ער די היטלערישע פאליטיק און ער בעגריסט דייטשלאנדס שריט...

דער רושם אין דער וועלט

פון דייטשלאנד'ס פראוואקאציע־שריט

(ענדע פון דער 1. זייט).
אונטער. אז אין גענף האבען נעכטען נאך קורסירט רוהיגקייט. קיינער לייקענט נישט, אז דער בעשלוס איז אן ערנסטער, ובפרט צוליב די צוועגטועלע רעזולטאטען, וואס קאנען נאך איהם קומען. אין דער איצטיגער סיטואציע דארף מען אבער די לאגע זעהען אזוי ווי זי איז און פערטראכטען זיך, ווי־אזוי די געשעהענישען צו ווענדען אויף א ווענג פון הסכם".

אין קאמוניקאט ווערט אויך געפאדערט, אז די ענטוואפנונגס־קאנפערענץ זאל אפגעלייגט ווערען.

דער אפיציעלער קאמוניקאט פון רוים האט דא ארויסגערופען א סך קאמענטארען. מען שטרייכט אונטער, אז אין גענף האבען נעכטען נאך קורסירט קלאנגען דאס די איטאליענישע רעגירונג איז געווען בעצייטענס אינפארמירט וועגען דעם שריט פון דייטשלאנד.

„ל'עוור" האלט, אז מוסאליני האט בדעה אפצושפילען איצט די ראלע פון א פערמיטלער לשמה צווישען דייטשלאנד און די אנדערע מלוכות — א מין מעקלער אין ביסמארקס בעצייכענונג פון דעם דאזיגעןווארט.

פערטינאקס האלט, אז אזא אין אויסוועג פון דער איצטיגער לאגע איז צוזאמענצורופען א קאנפערענץ פון די 4 גרויסמאכטען, וועלכע האבען אונטערגעשריבען דעם רוימישען טראקטאט, אדער — צוזאמענרופען א קאנפערענץ פון פינף גרויסמאכטען (פראנקרייך, ענגלאנד, איטאליען, דייטשלאנד און אמעריקא), און א־ביטער זאל זיין מוסאליני.

בריסעל, 15 (ספ. טעל.)
די בעלגישע פרעסע טאדעלט שארף די שטעלונג פון דייטשלאנד.

„אינדעפענדאנס בעלזש" שרייבט: „צי פערשטייען די געוועזענע פערבינדעטע די נויטווענדיגקייט פון שאפען אן אייגהייטליכען אנטי־דייטשען פראנט? דייטשלאנד האט דערוויזען, אז זי שטרעבט צו אבסאלוטער פרייהייט ביים בעוואפענען זיך.

„עטואל בעלזש" שרייבט, אז די סאלידאריטעט פון ענגלאנד און פראנקרייך וועט ארויס א געשטארקטער פון דעם איצטיגען קריזיס.

גענף, 15 (ספ. טעל.)
די גענפער פרעסע קאמענטירט לעבהאפט די לעצטע דעציזיע פון דייטשלאנד.

„זשורנאל דע זשעניאן" שרייבט: „דייטשלאנד האט פערלאזט דעם פעלקערבונד דערפאר, ווייל מ'האט איהר אפגעזאגט דאס רעכט צו בעוואפענען זיך".

„זשורנאל דע זשענעוו" שטעלט פעסט: אז אייראפא איז אן עדות פון א געפעהרליכען גראנגעל. היטלער פרובט אויס זיינע כחות און ער האט רעכט דערויף. דאס שפילען זיך אבער מיט'ן שלום פון אייראפא וואלט געווען א פערברעכען. דער שלום וועט דערהאלטען ווערען, אויב די די 4 גרויסמאכטען וועלען געבען דייטשלאנד אן ענערגישען נישט בייזוויליגען ענטפער".

לאנדאן, 15 (ספ. טעל.)
אין אלגעמיין, צוליב'ן זונטאג, האלט זיך די ענגלישע פרעסע אפ פון ארויסזאגען די ענדגילטיגע מיינונג פון דייטשלאנד'ס שריט.

בלויז איינציגע צייטונגען זענען שוין ארויס מיט שארפע אטאקעס.

„סאנדעי טיימס" שרייבט צוו. אנד. „היינט אינדערפריה איז שוין נישט פאראן קיינער, וואס זאל סימפאטיזירען מיט דייטשלאנד. צו בולט האבען די הערשער פון דייטשלאנד בעוויזען, וואס פאר אן'אנטענצען עס בעהאלטען זיך הינטער זייערע פאדערונגען".

„סאנדעי רעפער" זאגט בקיצור, אז די ענטוואפענונגס־קאנפערענץ דארף אונטערגעשריבען ווערען אין דייטשלאנד, און אז אויב די גרויס מאכטען וועט נישט געראטען בדרך שלום צו לערנען מיט דייטשלאנד שכל, בלייבט אויס נאך א צווענדען ווירטשאפטליכע, פינאנציעלע אדער פאליטישע סאנקציעס. די פאליטיק פון די גרויס מאכטען דארף תיכף זיין בערעכענט אויף צו „מא כען מאך־אומשעדליך די משוגענע הינט פון אייראפא!"

פראג, 15. (ספ. טעל.)
ארומרעדענדיג די געשאפענע לאגע, שטרייכט אונטער די טשעכישע פרעסע, אז דער פאקט פון די 4 גרויסמאכטע ווערט איצט אויך אויפגעשטעלט אונטער א פראגעצייכען.

טאקיא, 15. (ספ. טעל.)
דער קריגס־מיניסטער אראקי האט דערקלערט אז הגם דער בעשלוס פון דייטשלאנד איז געווען אן'אונערווארטעטער, בעווייזט ער אבער ווי דער פעלקערבונד איז ווייניג קאמפעטענט.

דער וויצע־אויסערן־מיניסטער שיגעמיטסו האט דערקלערט אז די אקציע פון דייטשלאנד וועט נישט בעווירקען די פאליטיק פון יאפאן לגבי דעם פעלקערבונד און דער ענטוואפנונגס־קאנפערענץ.

ניו־יארק, 15. (ספ. טעל.)
די אמעריקאנישע פרעסע טייטשט אויס די לאגע אזוי, אז דער איצטיגער מאמענט דערמאנט אין דעם יאהר 1914, און אז דייטשלאנד צושטערט די רוהע אין אייראפא.

„ניו־יארק טיימס" זעהט פאר אזא קריזיס פון דער אייראפעאישער פאליטיק וואס אייראפא האט נאך נישט איבערגעמאכט זינט ענדע קריג.

בערלין, 15. (ספ. טעל.) די גאנצע דייטשע פרעסע גיט אן היטלערס רעדע.

אין שארפע ווערטער גרייסט אן די פרעסע די האנדלונג פון די מלוכות לגבי דייטשלאנד דייס 15 יאהר, וועלכע איז דורך זיי טראקטירט געווארען ווי א שקלאף. עס ווערען אויך שטארק בעפאלען דער פעלקער־בונד און דער ענגלישער אויסערן־מיניסטער סיימאן.

היינעס „לארעליי" ווערט פערבאטען אין דייטשלאנד

בערלין. (יט"א.) בעת א רעוויזיע אין א פריוואט־ביבליאטעק אין האמבורג זענען קאנפיסקירט געווארען די ווערק פון הייגריך היינע מיטן מאטיוו אז די דאזיגע ביכער זענען „נישט־דייטשע".

די נאציאנאל־סאציאליסטישע פרעסע אין בייערן טיילט מיט, אז דאס בעריהמטע ליד „לארעליי" וועט פערבאטען ווערען, ווייל, דאס ליד איז געשאפען געווארען דורך הייגריך היינע, וועלכע איז „איינער פון די געמיינסטע יודען, וועלכען דייטשלאנד האט ווען עס איז געזעהען".

א גרויסע שרפה אין בערלין

בערלין, 15 (ספ. טעל.)
אין בערלין איז זונטאג אין אוונט אויס געבראכען א גרויסע שרפה. צוויי בלאקען הייזער אין דעם מערב־טייל פון שטאט, נאהענט פון אדאלף היטלערס פאלאץ שטייען אין פלאמען.

די שמירה האלטען פאליציי־קארדאנען און אין היטלער־פארמאציעס.

פרעז. נחום סאקאלאוו פאהרט קיין פוילען

עפענען דעם מפעל ארלאזאראוו

וויען, 15. (יט"א טעלעגראפיש).
פרעזידענט נחום סאקאלאוו פאהרט די טעג אפ קיין פוילען צו עפענען דעם „מפעל ארלאזאראוו".

סאקאלאוו וועט בעזוכען ווארשא, לעמבערג, קראקא און אנדערע שטעט.

מארגען די שלושים פון חפץ חיים

זאמעל־אקציע פאר די ראדונער ישיבה

ווילנע, 15. (יט"א טעלעפאניש).
דער לייטער פון דער ראדונער ישיבה טיילט מיט אז מארגען פאלט אויס די שלושים פון חפץ חיים. אין אלע שוהלען וועלען געמאכט ווערען הספדים, אין דעם טאג ווערט אויך געעפענט די זאמעל־אקציע פאר דער ראדונער ישיבה, וועלכע געפינט זיך אין א קריטישער לאגע.

פרעזעס מינצבערג וועט רעזיגנירען אלס קהלה־פרעזעס

איבער די פראגע פון דער שחיטה וועט נישט געלעזט ווערען

נעכטיגע שטורמישע זיצונג פון דער קהלה־פערוואלטונג אין לאדז

נעכטען איז פארגעקומען א זיצונג פון דער קהלה־פערוואלטונג וועלכע איז געווען רייך מיט שטורמישע מאמענטען ביי דער פראגע פון איבערנעהמען די שחיטה אין לאדז. די דאזיגע פראגע האט אומגעריכט ארויסגערופען אזוי פיל בייז בלוט אין לאדז צוליב דער

געגנערשאפט פון לאדזער ראבינאט

און רביאישע הויפען, איבערצונעהמען די שחיטה.

אין דער אפוועזענהייט פון פרעזעס מינצבערג האט די זיצונג געעפענט וויצע־פרעזעס בערגער.

דאקאר רומקאווסקי פרעגט אן דאס פרעזידיום, ווי ווייט אקטועל איז די פראגע וועגען אנגאזשירען א הויפט־רב פאר לאדז און

וואס די קהלה טוט פאר די פליטים פון דייטשלאנד

וויצע־פרעזעס בערגער ענטפערט, אז די פראגע וועגען רב וועט בעריהרט ווערען בעת דער דיסקוסיע וועגען דער שחיטה, וועלכע געפינט זיך אויף דער טאג־ארדנונג, וואס שייך די דייטשע פליטים פיהרט די קהלה נישט קיין ספעציעלע אקציע, דאס טוט א ספעציעל צו דעם צוועק געשאפענער קאמיטעט. די קהלה האט נאר געשטעלט דעם קאמיטעט צו דיספאזיציע דעם לאקאל פאר דער אקציע, וואס שייך דער נאטיץ פון „נייעם פאלקסבלאט" וועגען אפנעהמען די מיטאגען ביי די פליטים אין „נותן לחם" האט די קהלה אויף איהר חשבון געגעבען צו עסען די פליטים אויף די יום־טוב־טעג.

די געזעלשאפט „טאז" האט זיך געווענדעט צו דער קהלה צו ערמעגליכען צו

באדען די יודישע קינדער פון די פאלקס־שולען

וועלכע געפינען זיך אונטער דער היגיענישער אויפזיכט פון „טאז" ס'איז בעשלאסען געווארען אפצוהאלטען וועגען דעם ענין א ספעציעלע קאנפערענץ מיט פארשטעהער פון „טאז".

ס'ווערט גענומען צו קענטניש די מיטטיילונג אז די אלעקסאנדריסקא גאס איז געענדערט געווארען אויף „דשידאווסקא".

ס'ווערט ווייטער בעשלאסען צו בעשטימען א געוויסע סומע אויף פערטיידיגען די יודען, וועלכע זענען פערמשפט געווארען אין צוזאמענהאנג מיט די געשעהענישען אין באלוט.

פאר דעם עמעריטירטען בית החיים־אינטענדענט משה קאלינסקי איז בעשטימט געווארען א געוויסע סומע אין צוזאמענהאנג מיט זיין אפפאהרען קיין ארץ־ישראל.

דער שול־אינספעקטאר האט זיך געווענדעט צו דער קהלה וועגען בעשטימען א רעליגיע־לעהרער פאר דער פאלקס־שולע פאר נישט־ענטוויקעלטע קינדער, ס'איז בעשלאסען געווארען אנצופרעגען דעם אינספעקטאר וויפיל ער קען אסיגנירען אויף דעם צוועק.

דאן קומט מען צו דעם הויפט־פונקט פון דער טאג־ארדנונג. ס'ווערט איבערגעלייענט

דער בריף פון דער סטאראסטווע

אז די אביעקציעס פון ראבינאט בנוגע דעם איבערנעהמען די שחיטה אין לאדז קען נישט האבען קיין איינפלוס אויף דער דעציזיע פון דער אויפזיכט־רונגס־מאכט, אז די לאדזער

קהלה מוז איבערנעהמען די שחיטה אין לאדז שפעטסטענס ביז'ן 31־טען אקטאבער

וויצע־פרעזעס בערגער מעלדעט דערביי, אז אין צוזאמענהאנג מיט דעם דאזיגען בריף האט דאס קהלה־פרעזידיום אפגעהאלטען נאך א קאנפערענץ מיט'ן ראבינאט, די מיטגלידער פון ראבינאט האבען ווידעראמאל ערקלערט, אז ארויסגעהענדיג פון כשרות־מאטיווען זעהען זיי נישט קיין דרינגליכקייט איבערצונעהמען די שחיטה און ענדערען נישט זייער שטעלונג.

וויצע־פרעזעס בערגער האלט, אז קודם־כל דארף אנגאזשירט ווערען א הויפט־רב פאר לאדז און דאן וועט מען קענען רעדען וועגען איבערנעהמען די שחיטה.

דאקאר רוס האלט אז די קהלה־פערוואלטונג האט אין דער פראגע ערפילט איהר חוב לגבי דעם ראבינאט. אויב דער ראבינאט ערלויבט נישט דארף מען זיך משתדל זיין ביי דער מאכט אפצולייגען די פראגע אהער אנפרעגען זיך ביים וועד־הרבנים.

דאקאר רומקאווסקי לעגט פאר תיכף איבערצונעהמען די שחיטה כדי אזוי־ארום צו ענטלאסטען די יודישע בעפעלקערונג פון דעם צו גרויסען עטאט.

אין מיטען דער דיסקוסיע איז צו דער זיצונג געקומען פרעזעס מינצבערג. ער ערקלערט, אז בשעתו האט ער זיך פערפליכטעט פאר דער אויפזיכטס־מאכט איבערצונעהמען די שחיטה אין לאדז, ער האט דאס געטון אין הסכם מיט די בעשלוסען וואס זענען אין דער דאזיגער פראגע אנגענומען געווארען דורך דעם ראבינאט און די קהלה־פערוואלטונג. די אויפזיכטס־מאכט האט נישט געוואלט בעשטעטיגען דעם קהלה־בודזשעט פארן יאהר 1933 אהן דער הכנסה־פאזיציע פון דער קהלה, ערשט ווען דער

פרעזעס מינצבערג האט פערזיכערט מיט זיין ווארט, אז די קהלה וועט איבערנעהמען די שחיטה

נאך אין יאהר 1933 איז דער בודזשעט בעשטעטיגט געווארען.

דאן האבען זיך אנגעהויבען פערשפרייטען קלאנגען, אז דער ראבינאט איז געגען איבערנעהמען די שחיטה, די קהלה־פערוואלטונג האט זיך דעריבער געווענדעט צום ראבינאט אז ער זאל זיך קלאר ארויסזאגען וועגען דעם ענין, דער נעגאטיווער ענטפער פון ראבינאט איז איבערגעשיקט געווארען צו דער סטאראסטווע וועלכע האלט זיך אבער ווייטער קאטעגאריש ביי איהר בעשלוס אז די קהלה מוז איבערנעהמען די שחיטה, ביי אזא לאגע ערקלערט דער פרעזעס מינצבערג, איז ער

געצוואונגען צו רעזיגנירען פון זיין אמט אלס קהלה־פרעזעס

כדי נישט צו דערלאזען צו קיין קאנסעקווענצען ווי פונאנדערלאזען די קהלה און בעשטימען א קאמיסאר.

די דאקטוירים רוס, גלאטמאן און רומקאווסקי פאדערען אז מען זאל אפשטימען זייערע פארשלאגען וועגען דער שחיטה־פראגע.

דער פרעזעס מינצבערג ערקלערט, אז אין דער פראגע קען נישט קומען צו קיין אפשטימונג, ווייל ס'איז פעראורדנונג פון דער מאכט, דער פרעזעס פרעגט אן דעם אנוועזענדען מיטגליד פון ראבינאט, צי זענען פאראן וועלכע ס'איז מניעות איבערצונעהמען די שחיטה און וואס פארא מניעות. דער מיטגליד פון ראבינאט ענטפערט, אז ער קען ערשט געבען אן ענטפער מארגען, צוליב דעם ווערט די דיסקוסיע אין דער פראגע איבערגעריסען.

צום סוף פאדערט וויצע־פרעזעס בערגער, אז אויף דער נאהענטסטער זיצונג פון דער פערוואלטונג זאל בעהאנדעלט ווערען די פראגע וועגען אנגאזשירען א הויפט־רב פאר לאדז.

צוואַנגס=העמד אויף א משוגע'נעם

דייטשלאַנדס אַרויסטריט פון פעלקער=בונד

די באַנדע פערברעכער און משוגעים, וועלכע האַלטן איצט די מאַכט אין דייטשלאַנד, האָט בעקומען אַן אָנפאַל פון שווערע פּוירע: נישט קאָך בענדיג מעהר פערטראָגן די „עוולה" וואָס גהערט געטען זיי בעגאַנגען דורך דער איבעריגער וועלט, האָבן זיי פערקלאַפּט די טיר און זענען אַוועק פון פעלקערבונד און פון דער ענטוואָפנונגס-קאָנפערענץ. די פרידליכע טרעגער פון האַקענקרייץ האָבן נישט געקאָנט מעהר דולדן דעם אומצוטרוי פון אייראָפּע וועלכע וויל נישט ליידן דאָס מעסער אין די הענד פון וואַהנזיניגען און וויל נישט איינגיין אויף דער בעוואָפנונג פון די היטלעריסטישע חילות אין דעם פערנעהם, ווי מען ווינשט זיך דאָס אין בערלין.

כדי צו דעמאָנסטרירען פאַר דער וועלט. אַז דער שריט פון די האַקענקרייצלער ווערט אפּראָבירט דורך גאַנץ דייטשלאַנד, איז פונאַנדערגעלאָזט געוואָרען דער רייכסטאַג און עס זענען בעשטימט געוואָרען אין פיר וואָכען אַרום נייע וואַהלען. דעם דאָזיגען שריט פון היטלער'ן וועט די עפענטליכע מיינונג פון דער וועלט אויפנעהמען גיכער הומאָריסטיש ווי דראַמאַטיש. פונאַנדערלאָזען דעם רייכסטאַג, וועלכער האָט פאַר די היטלעראַיסטען געדינט בלויז פאַר איין ציל — כדי צו שאַפן די אונגעהויערע פּראָוואָקאַציע פון אונטערצינדונג און כדי צו פערניכטען די אַרבייטער-בעוועגונג און יעדען רמז פון אָפּאָזיציע אין לאַנד, דעם רייכסטאַג, וועלכער האָט נישט געשפּילט קיין שום ראָלע און קאָן נישט קיין שום ראָלע שפּילען, ווייל דער היטלעריזם איז די פערניינונג פון פּאַרלאַמענט אין יעדער פאָרם — דאָס איז אַ לעכערליך שפּיל, אויף וועלכען מען קען זיך נישט אפשר בלויז אין לאַנד, וואו יעדער געראַנק און יעדער פריי וואָרט איז דער שטיקט בידן שורש. ביי די בעדינגונגען, וואָס הערשען איצט אין דייטשלאַנד, ביים אונגעהויערען טעראָר, ווען פאַר דרוקען אָדער פערשפּרייטען אונלעגאַלע צייטשריפטען ווערט מען בעשטראָפט מיט'ן טויט, אַ זאַך, וואָס איז נישט געהערט געוואָרען אין קיין שום צייטען און אונטער קיין שום רעזשים — ווילען די נאַציס בעקומען נישט נאָר מעהר שטימען ווי ביי די לעצטע וואַהלען צום רייכסטאַג, זיי ווילען בעקומען אַזוי פיל שטימען וויפיל זיי וועלען נאָר ווילען, מעהר וויפיל עס בעטרעפט די בעפעלקערונג אין לאַנד. דער נייער רייכסטאַג וועט טון און זאָגן אַלצדינג, וואָס מען וועט איהם נאָר הייסען, פונקט אַזוי ווי דער „ייצטיגער", וועלכער איז זיך צונויפגעקומען אויף צוויי זיצונגען, כדי אויסצוהער'ן די אפּענבארונגען פון פיהרער.

מיט'ן אַרויסטרעטען פון פעלקער-בונד און פון דער ענטוואָפנונגס-קאָנפערענץ בעגייט די נאַצי-רעגירונג דעם שאַנטאַזש, וועלכער איז מצד דייטשלאַנד געהאַנגען איבער אייראָפּע דיט אַ לאַנג גער צייט, נאָך פאַר דעם איצטיגען רעזשים. אין די לעצטע טעג זענען די פאָדערונגען פון דייטשלאַנד מכוח גלייכבערעכטיגונג אין די בעוואָפנונגען אַרייך אין אַ דעצידירענדיגער סטאַדיע. ערב דער בענייטער קאָנפערענץ וועגען ענטוואָפנונג זענען פאָרגעקומען פריבערהאַפּטיגע אונטערהאַנדלונגען צווישען פּאַריז, רוים, לאָנדאָן און וואַשינגטאָן. עס שטייט דאָך די ענטשיידענדע פראַגע: צי וועט געלונגען אָפּצוענדען די מוראדיגע דראָהענדיגע קאַטאַסטראָפע, וועלכע וועט זיך אָפּרופען אויפן גורל פון פעלקער און פון יעדען איינציגען מענש בעזונדער? צי דערנעהנטערען מיר זיך מיט ריזיגע שריט צום קאַלאַסאַלען אומגליק, אַנטקעגען וועלכען די ערפאַהרונגען פון וועלט-קריג וועלען זיין נאָר ווי עפּעס אַ לייכטע רעפּעטיציע?

פראַנקרייך איז אין איהרע פאָרשלאָגען אַרויסגעגאַנגען פון רעאַלען דאַן־מצב אין אייראָפּע. פראַנקרייך האָט געפאָדערט עס זאָל איינגעשטעלט ווערען אַ קאָנטראָלע איבער די בעוואָפנונגען, אַז אין משך פון פיר פראָבע־יאָהרען זאָל קיין שום מלוכה די בעוואָפנונגען פערגרעסערען, אַז אין דער קאָנווענץ וועלכע דאַרף געשלאָסען ווערען, זאָלען פאָרויסגעזעהען ווערען סאַנקציעס, דאָס הייסט, שטראָפמיטלען געגען דער מלוכה, וועלכע וועט ברעכען די בעשטימונגען פון דער קאָנווענץ. דער דייטשער דיפּלאָמאַטיע איז די פראַגע געשטעלט געוואָרען קלאָר: צי ווילען די נאַציס שלום, אָדער זיי ווילען נאָך מעהר פערשאַרפען די אַלץ וואַקסענדיגע שפּאַנונג פאַר אַ נייעם קריג.

די פיהרער פון דריטען רייך האָבן געטריי די ערע געוועהנליכע מעטאָדען, געפּרובט מיט אַלע מיטלען פון זייער פּראָפּאַגאַנדע פערשטעלען פאַר דער וועלט זייערע אמת'ע כוונות און צילען. עס זענען געהאַלטען געוואָרען פרידליכע רעדעס. עס זענען געמאַכט געוואָרען די וועטרסייט־שריט, וועלכע האָבן געהאַט דעם ציל צו נאַ'ען די עפענטליכע מיינונג, אָבער אַלצדינג, וואָס עס ווערט געטון אין דייטשלאַנד, די רעדעס, וועלכע ווערען געהאַלטען פאַר אייגענע מענשען, האָבן געדעדט אַ בעסערע און מעהר קלאָרע שפּראַך, ווי די פראַזען וועגען כלומרשט פרידליכען גייסט פון נאַצי־רעזשים. דער הערשענדער גייסט איז דער גייסט פון קריגערישען אקטיוויזם, אַזוי ווי דאָס איז נאָך קיינמאָל נישט געווען אין לאַנד פון פרייסישען יונקערטום. דאָס גאַנצע לעבען אין דייטשלאַנד, די שולע, די בילדונג, ערציהונג, דער ספּאָרט, דער לעבענס־שטיגער, די בעפעלקערונגס־פּאָליטיק — אַלצדינג איז אין דייטשלאַנד מיליטאַריזירט. די קריגס־צילען פון דריטען רייך זענען בעקאַנט, די צילען בעדראָהען גאַנץ אייראָפּע.

פון דער דייטשער דיפּלאָמאַטיע איז געפאָדערט געוואָרען אַ קלאָרער ענטפער וועגען זייער שטעלונג צו דער ענטוואָפנונגס־פראַגע. דאַן האָבן די דייטשע פערטרעטער אין רוים און אין לאָנדאָן, דאָס הייסט, אין יענע לענדער, וואו די רעכענען אויף אונטערשטיצונג, אָפּגעגעבען אַן ערקלערונג, וועלכע האָט אַרויסגערופען די גרעסטע בעאונרוהיגונג. דייטשלאַנד האָט זיך אָפּגעזאָגט אָנצונעהמען דעם פיר־יאָהריגען פּראָבע־פּעריאָד, וועלכער איז פאָרגעלייגט געוואָרען דורך די פראַנצויזען. דאַגעגען פאָדערט דייטשלאַנד פאַר זיך דאָס רעכט פון באַלדיגער בעוואָפנונג מיט אַלע מינים געוועהר, וועלכע זענען איהר פערבאָטען געוואָרען דורך'ן ווערסאַלער טראַקטאַט: שווערע האַרמאַטען, אַעראָפּלאַנען, אונטערוואַסער־שיפלען, א. אַז. וו. דייטשלאַנד האָט אויך אָפּגעוואָרפען די גאַראַנטיע פון סאַנקציעס פאַר פערלעצען די עווענטועלע קאָנווענץ. מיט איין וואָרט, דאָס היטלעריסטישע דייטשלאַנד, וואָס בעדראָהט אַלע שכנות'דיגע לענדער, וואָס האָט אונבעגרענעצטע פערכאַפערישע אַפּעטיטען, פאָדערט פאַר זיך גלייכבערעכטיגונג פון בעוואָפנונג, דאָס הייסט, דאָס רעכט פון פולער, פון אונבעגרענעצטער בעוואָפנונג.

דאָס דריטע רייך האָט געוואָלט פון דער ענטוואָפנונגס־קאָנפערענץ מאַכען עפּעס ענליכעס צו דעם, אין וואָס עס איז פערוואַנדעלט געוואָרען דער מינדערהייטען־קאָנגרעס: אנשטאט אַן אינסטרומענט צו שיצען די מינדערהייטען, איז ער פערוואַנדעלט געוואָרען אין אַ מיטעל צו פערטיידיגען די רויבער־פּאָליטיק פון היטלעריזם לגבי די מיעוטים. אַזוי אויך איצט: די ענטוואָפנונגס־קאָנפערענץ האָט געזאָלט לויט דער כוונה פון די דייטשע פּאָליטיקער פערוואַנדעלט ווערען אין אַ מיטעל דייטשלאַנד צו בעוואָפנען. דאָס דאָזיגע עקעלהאַפטע שפּיל איז געוואָרען קלאָר, בעזונדערס פאַר פראַנקרייך. וואו עס איז אָפען ערקלערט געוואָרען, אַז די דייטשע מאַנעווערען האָבען נאָר דעם ציל אָפּצונאַרען די וואַכזאַמקייט פון אייראָפּע.

ווען די דייטשע דיפּלאָמאַטיע האָט דערזעהן, אַז זי האָט דערפיהרט דאָס לאַנד צו פולשטענדיגער איזאָלאַציע, צו שטאָט אין די אויגען פון אַלע מלוכות, איז אַרויסגעלאָזט געוואָרען אויף דער סצענע דער דייטשער גראָבער שטיוועל. ער פרובט רעדען צו אייראָפּע אין דער שפּראַך, ווי עס האָט גערעדט אַמאָל מיט רוסלאַנד דער גענעראַל האָפמאַן אין ברעסט־ליטאָווסק. די בערלינער פּאָליטיקער פערגעסען אָבער, אַז פון יענער צייט האָט עפּעס פּאַסירט אין אייראָפּע, אַז דער דייטשער מיליטאַריזם איז צושמעטערט געוואָרען און האָט געבראַכט אין רעזולטאַט ווערסאַל, אַז ווילענדיג נישט ווילענדיג וועלען איצט די אייראָפּעאישע פּאָליטיקער מוזען זיך אומקעהרען צו ווערסאַל. אויב דייטשלאַנד איז אַרויסגעטראָטען, פון פעלקער־בונד, אויב עס ווערט איבערגעהאַקט יעדע אַנדערע פּלאַטפאָרם פון פערשטענדיגונג, דאַן מוז מען זיך אומקעהרען צו די סאַנקציעס, וועלכע דער ווערסאַלער טראַקטאַט האָט איינגעשטעלט לגבי דעם בעזיגטען דייטשלאַנד, אַז אויפ'ן קערפּער פון משוגענעם, וואָס לויפט אַרום מיט אַ מעסער, מוז אַרויפגעלייגט ווערען אַ צוואַנגס־העמד. (פ.פ.ק.)

דייטשלאַנד האָט קלאָר געמאַכט די לאַגע

עס האָט זיך געענדיגט די צייט פון אונטערהאַנדלונגען

די קאָנסעקווענצען פון דעם שריט, וועלכען עס האָט איצט געמאַכט דייטשלאַנד, אַרויסטרעטענדיג פון פעלקערבונד און פון דער ענטוואָפנונגס־קאָנפערענץ, וועלען זיין אונגעהויער גרויסע, דער שריט מוז אין דער נאָהענטערער אָדער ווייטערער צוקונפט פיהרען צו קריג. אָבער אַ געוויסע פּאָזיטיווע זייט האָט דאָך דער מאַנעווער פון דייטשלאַנד: עס ווערט געשאַפען אַ קלאָרע לאַגע אין אייראָפּע און די אייראָפּעאישע לענדער וועלען זיך מוזען צו דער לאַגע צופּאַסען. אַזוי שאַצען אָפּ די האַנדלונג פון בערלין די סאָציאַליסטישע צייטונגען, וועלכע האָבען שוין בעוויזען צו נעהמען אַ שטעלונג צו דער זאַך: די „גאַזעטאַ פּאָלסקאַ" און דער „א. ק. צ.".

„גאַזעטאַ פּאָלסקאַ" האַלט, אַז מיט'ן שריט פון דייטשלאַנד ענדיגט זיך אַ געוויס קאַפּיטעל אין דער אייראָפּעאישער פּאָליטיק. דאָס קאַפּיטעל קאָן מען אָנרופען די צייט פון שלום־אונטערהאַנדלונגען. פון זינט עס איז אונטערגעשריבען געוואָרען דער ווערסאַלער טראַקטאַט, האָט מען געהאַלטען אין איין אונטערהאַנדלען. אַזוי ווי באַלד נאָכ'ן אונטערשרייבען דעם טראַקטאַט האָט דייטשלאַנד ערקלערט, אַז זי וועט די אונטערשריפט נישט אָנערקענען, האָט מען אונטערהאַנדעלט, רעכענענדיג צו געפינען אַזעלכע בעדינגונגען, וועלכע דייטשלאַנד וועט אפשר דאָך אָנערקענען.

צי דערפאַר, ווייל די צייט פון די אונטערהאַנדלונגען האָט זיך געענדיגט מיט אַ פּיאַסקאָ זענען אונטערגעגראָבען געוואָרען די פונדאַמענטען פון שלום אין אייראָפּע? פרעגט די „גאַזעטאַ פּאָלסקאַ". וועגען דעם קאָן מען האָבען גרויסע ספקות. פּראַקטיש האָט זיך פון נעכטען ביז היינט גאָרנישט געענדערט. דאַנעבען פסיכיש קאָן זיך זעהר פיל ענדערען. אָבער די ענדערונג דאַרף נישט דווקא זיין קיין שלעכטע.

דער ביז־איצטיגער מצב איז געווען אַ מצב פון אונטערהאַנדלונגען, און אויב מ'אונטערהאַנדעלט, הייסט עס, אַז מען אָנערקענט דעם מצב פאַר נישט סטאַביל, פאַר עפּעס אַזוינס, וואָס קאָן זיך ענדערען. דער אָביעקט פון די אונטערהאַנדלונגען איז געווען גאַנץ אייראָפּע. די צדדים, וועלכע האָבען די אונטערהאַנדלונגען געפיהרט זענען געווען פון איין זייט דייטשלאַנד, פון דער אַנדערער זייט ענגלאַנד און פראַנקרייך. פערמיטלער ביי די אונטערהאַנדלונגען זענען געווען אַמאָל די פעראייניגטע שטאַטען, אַמאָל איטאַליען. מיט אַנדערע ווערטער, פיר גרויסע מלוכות פון אייראָפּע און די גרעסטע מלוכה פון אַמעריקע האָבען געהאַלטען, אַז קיין שלום איז אין דער וועלט נאָך נישטאָ. דריי הונדערט מיליאָן בירגער פון די דאָזיגע מלוכות האָבען געמוזט אַזוי דענקען. אויף אַזאַ אופן האָט מען איינגעהאַלטען דעם צושטאַנד פון אונזיכערקייט און מאַנגעל אין צוטרוי.

אָבער, מיינט דער אָרגאַן פון דער רעגירונג, שלום איז דאָ. עס איז פאַראַן שלום קודם על דערפאַר, ווייל דער גרעסטער טייל מענשען אויף דער וועלט ווילען עס זאָל זיין שלום. שלום איז דאָ דערפאַר, ווייל די כוחות, וועלכע ווילען נישט קיין קריג זענען גענוג, אויף איינצוהאַלטען יעדע אַנדערע שטרעבונגען.

די צייטונג האַלט, אַז עס מוז ענדליך געמאַכט ווערען אַ סוף צו דער פיקציע, דאָס קיין שלום איז נישטאָ אָדער אַז מען קאָן קויפען דעם שלום אויף עמיצענס חשבון.

דער „א.ק.צ." מיינט, אַז הגם די דעציזיע פון היטלעריסטישען דייטשלאַנד זאָגט אָן דעם נאָהענטען שטורעם אין אייראָפּע, האָט דייטשלאַנד דאָך זיך פערדינט געמאַכט ביי די אַנדערע לענדער, ווייל אומעטום האָט געפעהלט ווילען און ענטשלאָסענקייט. פראַנקרייך איז גרייט געווען אויף הנחות, ענגלאַנד און אַמעריקע האָבען זיך געוואַקלט, און דער פעלקערבונד האָט נישט געוואָלט מאַכען קיין שריט, וואָס זאָל צורייצען דייטשלאַנד... אפילו אין דער פראַגע פון די מינדערהייטען האָט מען דייטשלאַנד נישט צוגעדריקט צו דער וואַנד, הגם דער איינהייטליכער פראָנט פון אַלע מלוכות האָט זיך אַרויסגעוויזען אין דער אָפּשטימונג פון אַלע מלוכות געגען דייטשלאַנד... דייטשלאַנד האָט מיט איהר שריט גענומען אויף זיך אַ ריזיגע אחריות דערין ליגט די שוואַכקייט פון דייטשלאַנד און די שטאַרקייט פון די פעלקער, וועלכע זענען בעדראָהט פון דייטשען אימפּעריאַליזם.

די נייע אָריענטאַציע פון זשאַרזש בראַטיאַנו

בוקאַרעשט. (יט"א) פאַר דער נייער סעסיע פון פּאַרלאַמענט האָבען די פיהרער פון די גרויסע פּאָליטישע פּאַרטייען, ווי געוועהנליך, פערשטאַרקט זייער פּאָליטישע טעטיגקייט אין לאַנד. די אַלגעמיינע אויפמערקזאַמקייט האָט געצויגען אויף זיך דער לעצטער אַרויסטריט פון זשאָרזש בראַטיאַנו, דער פיהרער פון דער אָפּגעשפּאָלטענער נאַציאָנאַל־ליבעראַלער פּאַרטיי וועגען דער נייער אָריענטאַציע אין זיין גרופּירונג. צווישען אַנדערע האָט בראַטיאַנו געזאָגט, אַז די נייע וועלט=קאָניונקטור פאָדערט פון אַלעמען, מען זאָל רעווידירען די שטעלונג צו דער נאַציאָנאַלער פראַגע: מען מוז איינמאָל פאַר אַלעמאָל אָפּשטעלען דעם „איינפלוס פון די פרעמדע" אויפ'ן סאָציאַלען און קולטורעלען לעבען אין רומעניען.

די אַנטיסעמיטישע צייטונג „קאַלענדאַרול" בעגריסט די רעדע און שרייבט אונטער, אַז דער זוהן פון גרויסען בראַטיאַנו איז צוגעשטאַנען צו דער נייער אולטראַ נאַציאָנאַליסטישער בעוועגונג אין רומעניען.

א חוץ דעם פיהרט די פאָלקס־פּאַרטיי אונטער דער אָנפיהרונג פון מאַרשאַל אווערעסקו אונטערהאַנדלונגען מיט די קוזיסטען און „אייזערנער גוואַרדיע" וועגען א פעראייניגונג ביי עווענטועלע נייע וואַהלען.

שווערע לאַגע פון די יודען אין קובא

האוואַנא (יט"א) אין צוזאַמענהאַנג מיט דער רעוואָלוציע אויף קובא איז געקומען צו אַ ריזיגע אָנפאַלען אויף יודען ווי אויך רעוויזיעס אין יודישע וואוינונגען. דערביי זענען פיל יודען אַ ערשטירט געוואָרען אונטער דער בעשולדיגונג, דאָס די פיהרער אַ קאָמוניסטישע פּראָפּאַגאַנדע. ווי מען רעכענט, זענען די דאָזיגע אַנטיסעמיטישע אויסשפּרייטונגען פּראָוואָצירט געוואָרען דורך די דייטשע נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטען וועלכע וואוינען אין קובא.

די יודישע בעפעלקערונג האָט מורא פאַר אַ נייער כוואַליע פון אַנטיסעמיטיזם אין קובא און האָט דעריבער בעשלאָסען צו שיקען אַ דעלעגאַציע צום נייעם פּרעזידענט מיט דער ביטע דאָס ער זאָל נעהמען אין שוץ די יודען.

רומענישע אַדוואָקאַטען פאַר „נומערוס=קלאַוזוס"

בוקאַרעשט (יט"א) 500 בוקאַרעשטער אַדוואָקאַטען האָבען צוגעשיקט דעם דעקאַן פון דעם אַדוואָקאַטען־ראַט און דעם פּרעזידענט פון דעם אַלרומענישען פערבאַנד און די אַדוואָקאַטען — אַ מעמאָראַנדום, אין וועלכען זיי פאָדערן מען זאָל איינפיהרען אין גאַנצען לאַנד די פּראָצענט־נאָרמע פאַר יודען.

אין דעם דאָזיגען מעמאָראַנדום ווערען די יודישע אַדוואָקאַטען אויפגעפאָדערט צו שטיצען די דאָזיגע פאָדערונגען, אויב נישט דראָהט מען זיי מיט שאַרפע מיטלען, די קריסטליכע אַדוואָקאַטען פאָדערן די נאָרמע פאַר אַלע יודישע אַדוואָקאַטען. אָנהויבענדיג פון נייעם יאָהר, די מאָטיווירונג פון דער נאָרמע 1 פּראָצענט איז זעהר אָריגינעל: „אַזוי ווי אויף דער וועלט זענען פאַראַן 18 מיליאָן יודען געגען 1.800,000,000 נישט־יודען, דאַרף מען אין רומעניע איינפיהרען די דאָזיגע 1־פּראָצענטיגע וועלט־נאָרמע.

Dr. med.

Z. Rakowski

ספּעציאַליסט פאַר אויערען, נאָז, האַלז און לונגען-קראַנקהייטען

וואוינט יעצט

פּיעטריקאָווער 67. טעל. 127-81

שפּרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7

נעהמט אויך אָן אין לעטשניצע זגערזשער 17 פון 11-1 און פון 2-3 נאָכמ.

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבן

נייער פאלקסבלאט

מאנטאג 16 אקטאבער — כו תשרי תרצ"ג

זון־אויפגאנג 6.00
זון־אונטערגאנג 4.43

אנ'אפערע פון א יודישן שניידער

ער האט געארבייט די מלאכה אויפן גרויסן שטייגער

(2) דער 40־יאהריגער יצחק מאיארטשיק, א שניידער פון פאך, האט זיך צוזאמען מיט זיין פרוי און 2 קינדער, מיט עטליכע חדשים צוריק א ריינגעצויגן אויף ניי־זארזשעווסקא 24, וואו ער האט געדונגען א גרויסע און עלעגאנטע וואוינונג. דאס דירה־געלד האט ער דער־עיקר געדעקט מיט וועקסלען, און זיך פערשאפן — אויך פאר וועקסלען — עלעגאנט מעבעל.

לעצטענס האט זיך ארויסגעוויזן, אז מאיארטשיק איז פערשוואונדען מיטן ווייב און קינדער, און ווען די קרעדיטארען זיינען האבען בעקומען אנ'ערלויבניש אויף צו עפענען די וואוינונג, האט זיך ארויסגעוויזן, אז קיין מעבעל, א חוץ א פאר אלטע גראטעס, איז אין איהר גארנישט איבערגעבליבען.

עס האט זיך אויך ארויסגעוויזן, אז מאיארטשיק האט קאמבינירט מענשען אויף פערשידענע אופנים: ווען ער האט זיך פערזארגט מיט דער גרויסער שיינער דירה, איז איהם אויך לייכט געווען צו בעקומען מעבעל אויף וועקסלען.

דערנאך האט ער, אימפאנירענדיג מיט „זיין פערמעגען בעקומען לייכט אויף קרעדיט מאנופאקטור־סחורות, און ער האט פערפיהרט דאס געשעפט אויף א גאר ברייטען אופן...

וועקסלען אהין, וועקסלען אהער — אייגענע און פון קליענטען — און מיט דיסקאנטא האט ער אויך נישט געהאט קיין שוועריגקייטען, ווייל דיין דשירא איז אנגעזאגען פאר „פרימא שבפרימא", ביז וואנען — ער האט געמוזט אנטלויפען...

דערווייל ווייסט מען וועגען 20 טויזענד זל. פרעמד געלד, וואס ער האט צוגענומען, און ס'איז דא א האפענונג, אז — די סומע וועט זיך פערגרעסערן.

דער דריטער פון די דריי

האט בעקומען דעם סוף פון זיין מענש

(א) אין בזשעשינער קריין און אין דער געגענד פון קאלושעק איז טרויעריג בעקאנט געווען די באנדע פון די דריי ברידער קרול, וועלכע האבען סיסטעמאטיש אויסגעפיהרט פערשידענע באנדיטען און רויב־אנפאלען.

האט די פאליציי צוויי פון די דאזיגע ברידער נישט לאנג צוריק געכאפט און אריינגעזעצט די אין טורמע.

דעם דריטען איז אבער געלונגען נעלם צו ווערען, און ער האט זיך געשיקט אויסבעהאלטען, פארטזעצענדיג די ארבייט פון זיינע ברידער...

עהערגעכטען אבער האט זיך א פאליציי־פאטרול אנגעשטויסען אין א וועלדעל לעם דארף גיזעדלא (בזשעשינער קריין) אויף זיין טויטען קערפער, ביי וועלכען דער קאפ איז געווען צושפאלטען און עטליכע ריפען איבערגעבראכען.

ווי עס איז פעסטגעשטעלט געווארען, האט ער, נאכ'ן ארעסט פון זיינע ברידער, צוגענומען צו זיך אלס שותף א „ספריטנע יונגעל" — דעם 18־יעהריגען באנדיט באלעסלאוו פרישטש פון פולאוו, מיט וועלכען ער האט צוזאמען אויסגעפיהרט פערשידענע „מיסמאטענס".

אזוי ווי דער יונגער און טעמפעראמענטפולער פרישטש פון פולאוו האט נישט געקאנט לאנג לעבען בשלום מיט'ן דריטען קרול, האט ער איהם גענומען און דער־הרג'עט.

איצט זוכט פאליציי דעם פרישטש דורך שטעקבריף.

ירידה פון דאלאר גיט נישט קיין גענוגענדע סבה אפצולאזען א שידוך

אזוי האט געפסקנט דאס געריכט אין א תביעה פון א מחותן צו א חתן

(כאראקטעריסטישער פראצעס)

אין היגען שטעטישען געריכט איז איינמאל פארגעקומען פאלגענדער כאראקטעריסטישער פראצעס: דער בעל בית ד. האט פערקנסט זיין בת־יחידה מיט א געוויסען כוחרישען יונגענמאן ב. די צדדים זענען נאך לאנגע אונטערהאנדלונגען דורכגעקומען אויף צוויי טויזענד דאלאר נדן. דאס געלד איז דעפאנירט געווארען אין א באנק אין דער פוילישער וואלוטע. דאן איז איינגעארדנט געווארען א פייערליכער תנאים־באל. די חתונה איז בעשטימט געווארען אין א יאהר ארום.

אין א צייט שפעטער ווענדעט זיך דער חתן צום מחותן מיט א טענה, אז מ'זאל דורכאויס דעם דעפאנירטען נדן איבערוואלוטירען אין דאלארען. דער מחותן האט געפרובט דעם חתן מיט טעמים איבערצייגען, אז זיין פאדערונג האט נישט קיין שום גרונד. דער חתן האט זיך אבער צו שטארק איינגע'עקשנט און דער מחותן איז דעריבער ענדליך געצוואונגען געווען זיין פאדערונג נאכצוקומען.

מאכט זיך דערווייל א מעשה, אז דער דאלאר הויבט אן צו שפרינגען אראפ און די איינגעלעגטע סומע פערלירט א פערטל פון איהר פאקטישער ווערט. אין דער ערשטער צייט שטעלט זיך דער חתן אויפ'ן דאזיגען אומשטאנד אין גאנצען נישט אפ. ווען ס'האט זיך אבער אונטערגערוקט דער זמן חתונה און דער מחותן האט דעם חתן אויפגעפאדערט, אז ער זאל זיך צוגרייטען צו דער חתונה, ערשט דאן האט דער חתן ערקלערט, אז אויב מ'וועט איהם נישט צוצאהלען די דיפערענץ צווישען דעמאלסדיגען און איצטיגען דאלאר־קורס, לאזט ער אפ דעם שידוך.

דער מחותן האט מיט'ן חתן גענומען איינטעהנהן, אז דער נדן איז דאך געלעגען דעפאנירט אין זלאטעס און נאר ערשט אויף זיין קאטעגארישען פערלאנג איז ער געצוואונגען געווען דאס געלד איבערצוּוואלוטירען אין דאלארען און אויב צוליב דער ענדערונג האט ער געליטען היזק — דארף ער אליין דערפאר טראגען די פעראנטווארטליכקייט. ער וואלט שוין אפילו מסכים געווען צו דעקען די דיפערענץ, געפינט ער זיך אבער איצט אין א געדריקטער לאגע און איז עס בשום אופן נישט ביכולת צו טון. וויבאלד ער איז טאקע אזוי קרעמעריש און רעכענט זיך נישט מיט קיין שום סענטימענטען און איז גרייט צוליב דער טיילווייזער דעוואלואציע פון נדן אפצולאזען דעם שידוך, וועט ער נישט בעדויערען, וואס זיין טאכטער פערלירט אזא טייערען תכשיט, ער וועט פון איהם אבער אויפמאנען די געמאכטע תנאים־הוצאות.

קיין שום טענות האבען נישט געהאלפען, דער חתן האט פון זיין פאדערונג נישט געוואלט אפטרעטען, ער איז ברוגז געווארען מיטן מחותן, נישט געוואלט מעהר וויסען פון דער כלה און זיך אנגעהויבען צו זוכען אנ'אנדערען שידוך. דער מחותן האט דאן געגען חתן פערפיהרט א פראצעס און פון איהם געמאנט ענטשעדיגונג פאר די קאסטען פון די תנאים און אנדערע אויסגאבען.

דאס געריכט האט אויסהערענדיג די טענות פון ביידע צדדים, אין איינקלאנג מיט די פערפליכטענדע פארשריפטען קודם כל פעסטגעשטעלט, צוליב וועמענס שולד דער שידוך איז זיך צופאלען. און דא האט דאס געריכט מיט דער גאנצער אנטשידענקייט קאנסטאטירט, אז דאס פאלען פון דאלאר און ממילא די אנטווערטונג פון איינגעלייגטן נדן קאן נישט דינען פאר קיין גענוגענדען גרונד אפצולאזען א שידוך.

אויף דעם סמך איז די תביעה פון מחותן איינגאנצען צוגעמשפט געווארען. — — — —

אין צוזאמענהאנג מיטן אויבענדערמאנטען פראצעס, איז כדאי צו בעמערקען, אז צוליב דער דעוואלואציע פון די דאלאר־נדנים קומען לעצטנס פאר כסדר סכסוכים צווישען חתנים מיט זייערע מחותנים. איבער פיל פון אט אזעלכע סכסוכים קומען פאר דין תורות, טייל זענען אפילו איבערגעגאנגען אין געריכט. דער דערמאנטער פראצעס איז טאקע דער ערשטער פון א גאנצע סעריע אט אזעלכע פראצעסן.

ארגוס

די מעטאלאוצעס קאנען זיך נישט דעצידירען

(א) נעכטען איז אין לאקאל פון קלאסען־פאראיין פארגעקומען א בעראטונג פון דער שטרייק־קאמיסיע פון די מעטאל־ארבייטער.

די בעראטונג האט צו קיין רעזולטאט נישט געבראכט, ווייל די מיינונגען האבען זיך צוטיילט: איין צד איז געווען פער'ן פערענדיגען די אונטערהאנדלונגען מיט די פאבריקאנטען, און דער צווייטער צד איז — ווייטער פיהרען דעם שטרייק.

אין רעזולטאט איז בעשלאסען געווארען, אז אזוי ווי עס וועט האנדלען דאס פרעזידיום פון דער קאמיסיע וועט גוט זיין.

דער שטרייק דויערט שוין 5 וואכען.

א נייער רעיענט

(א) מיט'ן 1 ק. ח. ווערט דער היגער רעיענט יוזף מאלדעהאוער איבערגעטראגען אויף אזא אמט קיין ווארשא, און די רעיענטאלע קאנצעלאריע זיינע נעהמט איבער דער ריכטער פון לאדזער שטאטישען געריכט, ד"ר קאזשימיעזש אקשא סטשעלעצקי.

Dr. R.
Zalcwasser
CHIRURG — כירורג
ציגעל־גאס 19, טעל. 125-17
נעהמט אן פון 1–2 בייטאג און פון 4–7 נאכמ.

דאס חסידים־שטיבעל אויף נאפיורקאווסקא 44 איז נישט עקסמיסירט געווארען

אין שייכות מיט דער נאטיץ אין אונזער צייטונג וועגען דעם הויזווירט יוסף ווײַנשטאק, נאפיורקאווסקיגא 44, אז ער זאל האבען עקסמיסירט א חסידים שטיבעל פאר ליכט־צינדען, בעט מען אונז מיטצוטיילען, אז דעם קלאנג האט פערשפרייט א גבאי פון דעם שטיבעל, וועלכער האט פון דעם שטיבעל געוואלט מאכען א „קרעמעל" פאר זיך. דאס שטיבעל איז נישט עקסמיסירט געווארען און איז אפען ביז'ן היינטיגען טאג. דער ווירט ה' ווײַנשטאק האט אפגעגעבען א וואוינונג, דאס בעשטעטיגען די אנגעזעהענסטע בעלי הבתים פון נייערס ראיאן.

וועלכע יודישע געוועלבער

פערקויפען דייטשע פיטלינג־הערינג!

דער אנטי־היטלעריסטישער בויקאט־קאמיטעט דערמאנט די בעזיצער פון די קאלאניאל־געשעפטען, אז דער בויקאט אויף פיטלינג־הערינג איז ווייטער אין קראפט.

די פיטלינג־הערינג, וואס ווערען איצט פערקויפט אין די געוועלבער זענען פון דייטשלאנד. וועגען דעם אנקום פון ענגלישע פיטלינגע וועט בעזונדערס מיטגעטיילט ווערען.

די דייטשע פיטלינג־הערינג ווערען איצט פערקויפט אין פאלגענדע געשעפטען:

רייכענבערג, זאוואדזקא 20, ראוויט, זאוואדזקא 9, הערשקאפ, זאוואדזקא 10, ווײַנקראנץ, פיעטרקאווער 108, אסטראכאנער געוועלב, פיעטרקאווער 119, באלטיק, פיעטרקאווער 111, לאוויט, נארוטאוויטשא 1. בלאנק, נארוטאוויטשא 2 און מאנהיימער ציגעל־גאס 31.

רעגיסטראציע פון יארגאנג 1913

(2) היינט מאנטאג, דעם 16 ד.ח. דארפען זיך צושטעלען צו רעגיסטראציע אין מיליטער־פאליציי אישען ביורא (פיעטריקאווער 165) די יונגעלייט, וואס וואוינען אויפן שטח פונם 3 פאליציי־קאמיסאריאט אויף די אותיות:

H Ch I

און פון 8־טען קאמיסאריאט

S Sz T U

מארגען, דינסטאג, דעם 17־טען פונם 3־טען פאליציי־קאמיסאריאט אויף די אותיות:

I K

און פון 8־טען קאמיסאריאט מיט די אותיות

W Z

די פליכט צוצושטעלען זיך איז אויך חל אויף מענער, וועלכע זענען נישט אפיציעל קיין פוילישע בירגער און קענען נישט דערוייזען, אז זיי זענען בירגער פון אנ'אנדער מלוכה, און וואוינען אין לאדז אויף אויסגערופענע „קארטי פאביטו'ס".

ווער ס'וועט זיך נישט מעלדען צו דער רעגיסטראציע אין ענטשפרעכענדען טערמין וועט דעמיניסטראטיוו בעשטראפט ווערען מיט 3000 זל. שטראף אדער 3 חדשים ארעסט.

צוגאב־פאבאר־קאמיסיע

(א) היינט, מאנטאג, דעם 16 ד. ח. 8 אינדערפריה וועט אין לאקאל אויף פיעטריקאווער 165 אמטירען א צוגאב־פאבאר־קאמיסיע פאר פ.ק.או.־שטאט 1.

עס דארפען זיך מעלדען די פאבאראוצעס פון יאהרגאנג 1912 און עלטערע, וועלכע האבען זיך לעת עתה נישט געשטעלט צו אנ'איבערזיכט, האבען נישט רעגולירט זייער בעציהונג צום מיליטער־פליכט, וואוינען אויפן שטח פון 2, 3, 5, 8, 9 און 11 קאמיסאריאטען, און האבען בעקומען נאמענטליכע אויפפאדערונגען.

ערב'ן פערעפענטליכען דעם האנדעלס־קאדעקס

(2) לויט ווי מ'אינפארמירט אונז פון די לאדזער סוחרים־פעראיינען, דארף בקרוב ארויס א דעקרעט פונם מלוכה־פרעזידענט, וועלכער וועט גארמירען צוויי וויכטיגע סוחרים־געזעצען, ווי דהיינו: א נייער האנדעלס־געזעץ און דאס רעכט וועגען פערפליכטונגען, וואס זענען שוין בעארבייט געווארען דורך דער קאדעפיקאציע־קאמיסיע.

אפטייקען

היינטיגע נאכט־דיזשורען

(2) קאצפערקעוויטש (זגערזשער 54), שיטקעוויטש (קאפערניקא 26), זונדעלעוויטש (פיעטריקאווער 25), סאקאלעוויטש (פשעיאזד 19), ריכטער און לאבאדא (11 ליסטאפאד 86).

קלאנג־קינא
CAPITOL
היינט און פאלג. טעג!
די גרעסטע קאמעדיע פון אלע צייטען!
רעזשי פון KAROL LAMACZ
די טאכטער פון פולק
אין דער הויפט־ראלע:
Anny Ondra
אויסער'ן פראגראם: קלאנג־צוגאבע.
אנהויב אין געוועהנל. טעג 4,30 נאכמ.
שבת און זונטאג 12.30 בייטאג.

זיך געשפּילט מיט א רעוואָלווער
און געטראָפען מיט א קויל א קליין קינד

(2) ווי שטענדיג, א שטייגער, איז אויך נעכטען, א געוויסער וואצלאַוו פּרוזשנאַווסקי, געקומען צוגאַסט צום שוסטער קסאַווערי יאַשקיעוויטש (זשוראַווימ 15).

דאָסמאָל האָט ער אָבער מיט זיך מיטגעבראַכט צו ווייזען א רעוואָלווער, וואָס ער האָט אין ערגיך בעקומען, און שפּילענדיג זיך אַזוי מיט איהם מאַכענדיג מיט איהם אין אַלע זייטען. האָט ער אויסגעשאָסען, און די קויל האָט געטראָפען אין פוס דעם 7-יאָהריגען טשעסלאַוו יאַשקיעוויטש. מ'האָט דעם פערוואונדעטען יונגעלע אָפּגעפיהרט אין אננא-מאַריא-שפּיטאָל.

„אבויעפּאַלניקעס" אין בלאַשקי
האָבען זיך „משמח" געווען אין דעם זמן שמחתנו

(2) די לעצטע טעג זענען אין בלאַשקי פאָרגעקומען עטליכע סקאַנדאַלען, אָרגאַניזירט דורך דער דאָרטיגער יוגענד.

אין א רייה פאַלען זענען אויסגעהאַקט געוואָרען שויבען אין יודישע געוועלבער און הייזער.

אין רעזולטאַט פון דער ענערגישער פּאָליציאישער אינטערווענץ און אויספאָרשונג זענען אַרעסטירט געוואָרען 4 טנדעקישע כוליגאַנעס, ווי דהיינו: יוזעף בעלנער, וואַצלאַוו קאַנטע, סטעפאַן ביעלאַבושעג און מיעטשיסלאַוו זאַרעמבא.

מ'האָט זיי אַלע אַריינגעזעצט אין אַרעסט.

איבערגעפאָהרענע דורך אויטאָ'ס

(2) 3 ביימאָג איז נעכטען אויף ראָג זאַוואַדזקאַ און ליפּאָווא איבערגעפאָהרען געוואָרען די 23-יעהריגע האַלינאַ בראָקמאַן (פון זאַוואַדזקאַ 35). דאָס מיידעל איז שווער פערוואונדעט אויפ'ן גאַנצען קערפּער, 2 ריפּען זענען ביי איהר איבערגעבראָכען, און זי האָט בעקומען א מוח-אויפטרייסלונג.

אין א שווערען צושטאַנד האָט מען זי אָפּגעפיהרט אין פּאָזנאַנסקי'ס שפּיטאָל.

דער שאָפער קאַזשימיעזש דאָמאַגאַלסקי איז צוגעצויגען געוואָרען צו געריכטליכער פעראַנטוואָרטליכקייט פאַר'ן אומפאָרזיכטיגען פאָהרען.

* * *

(א) אויף ראָג פּיעטריקאָווער און 6 שיערפּיען איז איבערגעפאָהרען געוואָרען דורך אַן אויטאָ א געוויסע זאָפיאַ באָטקאָווסקא (פון זשעראָמסקיעגאָ 26).

אויך זי איז שטאַרק צושעדיגט געוואָרען און מ'האָט זי געמוזט אָפּפיהרען אין א שפּיטאָל.

דעם שאָפער סטעפאַן מיכאַלסקי האָט פּאָליציי צונויפגעשטעלט א פּראָטאָקאָל.

* * *

(א) אויפ'ן גרינעם מאַרק האָט א וואָגען איבערגעפאָהרען דעם 33-יעהריגען יאַנקעל זשימנאָווערע פון אָזאָרקאָוו.

ביי זשימנאָווער'ן איז צובראָכען געוואָרען דער רעכטער פוס און אינערליך איז איהם צוקאַליעטשעט דער קערפּער.

פּאָגאָטאָוויע האָט איהם ערטיילט הילף.

דעם שולדיגען פוהרמאַן, אהרן קאָטלאַזש האָט פּאָליציי צוגעצויגען צו געריכטליכער פעראַנטוואָרטליכקייט.

Dr. med.

L. Berman

צעגעלניאַנאַ 15, טעל. 149-07

ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט- און געשלעכטס-קראַנקהייטען, מענער-שוועכע-בעהאַנדלונג און סעקסועלע בעראַטונג.

אַלע אַרט אַנאַליזען.

נעמט אָן פון 8—11 און 4—8 אָוו. זונטאָג פון 9—1 ביי טאָג

פאַר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע-פּרייזען.

די גרויסע געווינסען

300.000 זל.

100.000 „

75.000 „

50.000 „

און א סך אַנדערע געווינסען

זענען געפאַלען לעצטענס אין דער גרעסטער אין פּוילען קאָלעקטור פון

J. WOLANOW

Łódź, Piotrkowska 11

„ Piotrkowska 72

P. K. O. 141.795

פּרייז פון ¼ לאָס 10 זל.; ½ לאָס 20 זל.; א גאַנץ לאָס 40 זל.

מיר ראַטען דריבער אַלעמען צו קויפען לאָסען צו דער 1-טער קלאַס אין דער קאָלעקטור פון WOLANOW

די ציהונג קומט שוין פאַר דעם 19 אקטאבער

פאַר'ן אַרבייטען זונטאָג

(א) האָט דאָס אַרבייטס-געריכט בעשטראָפט נעכטען דעם אינהאַבער פון א שניידער-וואַרשטאַט ברוך שנייכאָוויטש (אויף אַלעקסאַנדריסקאַ 27) און דעם אינהאַבער פון א לוין-וועבעריי, אברהם ריימער (גלובנאַ 33) — צו בעצאָהלען שטראָף צו 200 זלאָטעס, אָדער אָפּזיצען 14 טעג אין אַרעסט.

א בעטלער — א גביר

(2) אין דאָרף באַיקי, שיעראַדזער קרייז איז פּלוצים פון א האַרץ-שלאַג געשטאָרבען אַן אומבעקאַנטער בעטלער.

מ'האָט ביי איהם אין קאַזשוך איינגעניים געפונען 2,000 זלאָטעס אין פּאַפּיר-געלד.

פּאָליציי האָט דאָס געלד בעהאַלטען און פיהרט אַן אויספאָרשונג, ווער דער טויטער בעטלער איז, און אויב עס וועלען זיך געפינען קרובים, וועלען זיי דאָס געלד אָפּקריגען.

היינט — גרויסער קאָנצערט
פון סערגעי פּראָקאָפיעוו

היינט, 8,30 אָוונט טרעט אויף אין פילהאַרמאָניע-זאַל דער גענ״אַלער רוסישער קאָמפּאָזיטאָר און פּיאַניסט סערגעי פּראָקאָפיעוו.

אין זיין היינטיגען פּראָגראַם וועט דער גרויסער רוסישער קינסטלער אויספיהרען די שענסטע שאַפונגען פון זיין אייגענעם רעפּערטואַר.

א שרפה אינ'ם וועש-לאַגער
פון דער קראַנקען-קאַסע

(2) עהרענעכטען איז אויסגעבראָכען א שרפה אין וועש-לאַגער פון דער קראַנקען-קאַסע, וואָלטשאַנסקאַ 19.

דער היזק בעטרעפט טויזענט זלאָטעס.

פּאָליציי פיהרט אַן ענערגישע אויספאָרשונג, כדי פעסטצושטעלען די סבות פון דער שרפה.

די אַרויסגערופענע פייערלעשער האָבען נאָך א שעה אַרבייט פערלאָשען די שרפה.

קלאַנג-קינאָ-טעאַטער

BAJKA

היינט און פאָלגענדע טעג!

גרויסער רעוואָלוציאָנס-מורא-פילם, דראַמע פון גרוילען און געהיימנישען א.ז.

1) מאַסקעס פון

Dr. Fu Manczu

אין דער הויפּט-ראָלע:

BORIS KARLOFF.

II.

Flip i Flap

אין הייראַטס-געפאַנגשאַפט

פּרייזען פון די פּלעצער אויף די ערשטע סעאַנסען צו 40 און 50 גר. אַלע פּלעצער.

אָנהויב 4.30 נאָכמ. שבת און זונטאָג 12 ביי טאָג

ד"ר העללער

ספּעצ. פאַר הויט און ווענערישע קראַנקהייטען און מענער-שוועכע

צוריקגעקעהרט

8 טראַוגוטאַ 8, טעל. 179-89

נעמט אָן פון 8—11 און פון 4—8 אָוונט.

פאַר פרויען א ספּעציעלער וואַרטע-זאַל.

אונבעמיטעלטע — לעטשניצע-פּרייזן!

יודיש טעאַטער „פילהאַרמאָניע"

20 נאַרוטאָוויטשאַ 20

ערטיסט. לייטונג: דוד זיידערמאַן

היינט, מאָנטאָג ווערט נישט געשפּילט.

מאָרגען, דינסטאָג, 9 אָוונט 1-טע פּאָפּולערע פאָלקס-פאָרשטעלונג

פּרייזן פון 70 גר. ביז 2.20 צום לעצטען מאָל די גרויסע שלאַגער-אָפּערעטע

„אין רבינ'ס הויף"

מיט אונזערע ליבלינגע

חנה לערנער און דוד זיידערמאַן

מיט'ן אנטייל פון די געליבטע פּרימאַדאָנע נאַדיאַ קאַרעני.

אנאנאס! אַלע גרייטען זיך צו דער אנאנאס!

2-טער גרויסער פייערליכער פּרעמיערע פרייטאָג, ד. 20 ד.ח.

ר. איזראַעל

דירעקטאָר אַדאָלף גאָלד

סענסאַציאָנעל-שפּאַנענדער ראָמאַן פון יודישען לעבען

65

— הלואי זאָל זיך איך איינער אונטערנעהמונג איינגעבען. איך האָב פערלוירען די האָפנונג, האָט פרוי גאָלד געזאָגט צו טאַובען.

— דער גאַנצער ענין שטעלט זיך נאָך פאַר פיל ערגער, ווי איהר שטעלט זיך דאָס פאָר, די באַנדע, וואָס האָט מיר צוגעטריבען די דאָקומענטען האָט נישט געלויערט נאָר אויף די דאָזיגע דאָקומענטען, נאָר איצט קומט א געיעג אויף מיין לעבען.

— פאַרוואָס רעדט איהר אַזוי טאַובע!? פון וואַנען קומען צו איך אַזעלכע געדאַנקען?

— איך פיהל דאָס. איבריגענס, האָב איך אַ געגרינדעטען חשד אַזוי צו טראַכטען. די באַנדע איז גוט אָרגאַניזירט און קאָנספּירירט, אויף וויפיל איך האָב זיך געקענט אָריענטירען פון די דאָקומענטען, וועלכע זענען אַ קורצע צייט געווען אין מיין בעזיץ, שטעהען בראש פון דער דאָזיגער עקעלהאַפטער פאַרברעכער-באַנדע אינטעליגענטע מענשען, וועלכע אַרבייטען מיט שכל און מיט דער גאַנצער פאָרזיכטיגקייט. זיי האָבען צו דינסט נייעס ערפינדונגען וועלכע מ'וויסט נאָך גאַרנישט אויפ'ן מאַרק און איך פריוואַטען לעבען בענוצט מען זיך נאָך נישט מיט זיי.

— אָבער ווי פאַלט איהר אויף דעם געדאַנק, אַז ס'האַנדעלט זיך וועגען איייער לעבען, האָט פרוי גאָלד דערשראָקען געפרעגט.

טאַובע האָט בעמערקט, אַז די פרוי גאָלד האָט זיך איבערגענומען מיט דער דאָזיגער ידיעה.

אויף דעם האָט ער זיך גאָרנישט געריכט, ער האָט געהערט, אַז זיין פערזאָן איז פאַר דער פרוי גאָלד איינגאַנצען גלייכגילטיג. איצט האָט ער זיך איבערצייגט, אַז זי ווייזט אַרויס פאַר איהם זעהר פיל וואַרעמען אינטערעס און דערפון איז טאַובע געוועזען שטאַרק צופרידען. הגם הערמאַן איז נישט געוועזען אין די יונגע יאָהרען, ווען פון יעדער קוק פון אַ שעהנער פרוי געהט אַדורך אַ שוידער איבער די ביינער, דאָס האַרצען ציהט זיך צונויף אַזוי ווי אימיצער וואָלט עס לייכט געגלעט מיט אַ כאַמעטענער האַנד — דאָך האָט זיך פון פרוי גאָלדס בליק אין איצטיגען מאָמענט צוגאָסען איבער זיין לייב אזא מאָדנע וואַרעמקייט, וועלכע ער האָט נאָך קיינמאָל נישט געפיהלט.

— רעדט נישט אַזוי, האָט זיך פרוי גאָלד כמעט ווי געבעטען ביי טאַובען, איהר וועט נאָך לאַנג לעבען.

און אַזוי ווי די פרוי וואָלט זיך געוועזען דערמאַהנט, אַז זי דאַרף נישט אַזוי רעדען צו טאַובען, ווייל ער וואָלט עס געקענט אָננעהמען פאַר אַ ליבעס-געפיהל — האָט זיך גלייך געכאַפּט און געזאָגט:

— איהר דאַרפט נאָך לאַנג לעבען, ווייל איהר האָט נאָך נישט פערענדיגט דאָס איידעלע ווערק, וועלכעס איהר האָט זיך אונטערגענומען.

— און איך, וועל עס שוין נישט פערענדיגען, אזא געפיהל האָב איך.

טאַובע און פרוי גאָלד זענען ביידע געווען טרויעריגע און האָבען שוין נישט געהאַט וואָס צווישען זיך צו רעדען. די לאַגע איז געוואָרען אַ פיינליכע און פרוי גאָלד האָט זיך אויפגעשטעלט, כדי פון דאַנען אַוועקצוגעהן און לאָזען טאַובען אַליין. טאַובע האָט נישט פּראָטעסטירט. דער פרוי גאָלדס אויפפיהרען זיך אין די לעצטע מינוטען האָט איהם אָנגעפיהלט מיט אַזוי פיל וואַרעמקייט, האָט איהם געגעבען אַזויפיל האָפנונג, אַז ער איז גרייט געווען אַלץ צו טון, זיך אָקעגענצושטעלען יעדער אונבעדייטענדע שטערונג און בלייבען דער זיגער פאַר איהר... פאַר איהר...

ער איז אין אַ געוויסער מאָס צופרידען געווען פון דעם, וואָס זי געהט איצט אַוועק. ער האָט געוואָלט בלייבען מיט זיך אַליין, צומאַכען די אויגען, האַלב דרימלען און טראַכטען וועגען דעם צוקונפטיגען גליק. פרוי גאָלד האָט געמאַכט עטליכע טריט צו דער טיר. טאַובע האָט זיך צוגעהערט, שטעהענדיג שוין ביי דער טיר, האָט די פרוי גאָלד פּלוצלונג זיך אויסגעדרעהט צו טאַובען, גענומען זיין קאָפּ אין איהרע הענד און אַ הייסען קוש געגעבען אויף זיין שטערן. דאַן איז זי אָהן געזעגענען זיך שנעל אַרויס פון שטוב.

טאַובע איז געבליבען שטעהן אַ צומישטער, ער האָט זיך נישט געקענט אויסטייטשען, וואָס דער קוש פון איהר האָט געזאָלט בעדייטען

קאַפּיטעל 16

באַנעצקי וויל בעפרייען די פרוי ראָזען

באַנעצקי איז אַרומגעגאַנגען ווי אַ צומישטער אַלע זיינע אָנשטרענגונגען צו דערגעהען דעם סוד פון די פערברעכענס, וועלכע ער האָט געוואַרפט צנטדעקען [illegible] זענען געוועזען אומזיסט. פערקעהרט, דער ענין איז כסדר געוואָרען אַלץ מעהר פערפּלאָנטערט. ער האָט נישט געזעהען קיין אויסוועג פון דער לאַגע. ס'איז געשטאַנען אין קאָן איצט זיין קאַריערע, ער האָט זיך אונטערגענומען צו פיהרען די אויספאָרשונג וועגען די דאָזיגע פערברעכענס, דאָס האָט געזאָלט זיין דער עקזאַמען פאַר איהם און דער עקזאַמען האָט זיך נישט איינגעגעבען, אָבער דאָס איז פאַרן קאָמיסאַר באַנעצקי געווען נישט נאָר אַ פראַגע פון קאַריערע, נאָר פון זיין לעבען. נאָך צוויי געשפּרעכען מיט דער פרוי ראָזען האָט ער זיך אין איהר טעריליבט ביז איבער די אויערען. ער איז פערכאַפּט געוואָרען נישט נאָר מיט איהר שיינקייט, נאָר אויך מיט איהר חכמה און אינטעליגענץ. בנוגע דעם פערברעכען, וואָס זי איז בעגאַנגען, איז ער געווען פולשטענדיג איבערצייגט, אַז הגם זי איז דאָס פערברעכען בעגאַנגען, איז זי אָבער דערין איינגאַנצען נישט שולדיג. זי האָט דאָס פערברעכען געטון, אָהן איהר ווילען אונטער אַ היפּנאָז, אונטער אימיצענס בעפעהל. באַנעצקי האָט שוין רעזיגנירט פון ענטדעקען דאָס געהיימניש, נאָכמעהר צוליב דעם, וואָס מ'האָט געהיטען זיין יעדען שריט, אונטערגעהערט זיין יעדעס געשפּרעך, ער האָט בעשלאָסען אַוועקצוואַרפען דעם גאַנצען ענין און ענטלויפען פון דאַנען קיין אויסלאַנד און אָנהויבען אַ נייעם לעבען. אָבער נישט אַליין נאָר מיט דער פרוי ראָזען צוזאַמען, אַרויספיהרען זי פון טורמע און זי מיטנעהמען קיין אויסלאַנד און דאָרט אָנהויבען אַ נייעם לעבען, ער איז געווען בעשעפטיגט ביים אויסאַרבייטען אַ פּלאַן ווי אַזוי אַרויסצופאָהרען צוזאַמען מיט דער פרוי ראָזען און לאָזען אַלץ דאָס אַזוי ווי ס'איז ביז איצט. ער האָט זיך געפיהלט צו שוואַך צו קעמפען מיט דער באַנדע וועלכע האָט איהם אַרומגערינגעלט און האָט געהיטען זיין יעדען שריט.

(פאָרטזעצונג קומט)

ספארט-בעוועגונג

אינטערנאציאנאלער פוסבאל-מעטש
טשעכאסלאוואקיי — פוילען 1:2 (0:1)

נעכטען איז אין ווארשא אויפ'ן ספארט-פלאץ א. ז. פון מארשאל פילסודסקי פארגעקומען דער אינטערנאציאנאלער פוסבאל - מעטש צווישען טשעכיען און פוילען.

דער דאזיגער מעטש איז געווען די עלימינאציע צו די וועלט-מייסטערשאפט אין פוסבאל, וועלכע וועט דעם קומענדיגען יאהר פארקומען אין רוים.

דער מעטש האט צוגעצויגען א רעקארד-עולם פון 15 טויזענד מאן. דער מעטש האט זיך אנגעהויבען האלב איינס בייטאג. פאר'ן ריכטער קסיפאנדא (רומעניען) האבען זיך געשטעלט פאלגענדע צוויי רעפרעזענטאנץ-מאנשאפטען:

טשעכיען — פלאניצקא, בורגער, צטיראקי, בוסקא, צאמבאל, קריציל, פעלצנער, שולני, נעיעדלי, פוטש און רעלטש.

פוילען — אלבאנסקי, מארטינא, בולאנאוו, קאטלארטשיק, מאטילעווסקי, מישאק, קרול, מאטיאס, נאווראס, פאזורעק און ניעכטשאל.

זייטען - ריכטער: ד"ר לוסטגארטען און פרינדאץ.

דער מעטש הויבט זיך באלד אן ביי אנ'איבערגעוויכט פון דער טשעכישער מאנשאפט, וועלכער איז אין אלגעמיין בעסער פאר דער פוילישער, וואו נאר די הילפס-ליניע, דער טויערמאן און מאטיאס פון אנגריף האבען צופרידענגעשטעלט. די איבעריגע האבען גארנישט געוויזען, ביי אזא לאגע האט זיך אויסגעדוכט, אז די פוילישע מאנשאפט וועט פערשפילען מיט א פיל גרעסערען רעזולטאט ווי דאס איז געווען אין דער ווירקליכקייט.

דער טשעכישער אנגריף, בעזונדערס דער האלב - רעכטער פוטש האבען בעוויזען א פיל שנעלערען סטארט צום באלעם און בעסערע אריענטאציע ביים שיסען גאלען. פון א גרעסערער מפלה האט אויך אפגעראטעוועט דאס, וואס אין דער צווייטער העלפט האט די פוילישע מאנשאפט געשפילט מיט'ן ווינד.

דעם ערשטען גאל אין דער ערשטער העלפט האט דערגרייכט פוטש און די בעלי-בתים געלונגט נישט ביז דער פויזע אויסצוגלייכען. באלד אין אנהויב פון דער צווייטער העלפט פערשולדיגט זיך אויפ'ן שטראף-פעלד א טשעכישער שפילער און דער שידס-ריכטער דיקטירט א 11-מעטער-שטויס געגען דעם טשעכישען טויער. וועלכען מארטינא פערוואנדעלט אין א טויער. די טשעכען בעמיהען זיך דעם מעטש דורכאויס צו געווינען, אין דער 30-טער מינוט געלונגט עס פוטש'ן צו שיסען דאס צווייטע טויער, ער ווערט אבער דערביי ביי א צוזאמענשטויס מיט אלבאנסקין אזוי שטארק קאנטוזירט, אז ער איז געצוואונגען צו פערלאזען דעם שפיל-פלאץ. די טשעכישע מאנשאפט שפילט פון דעם מאמענט מיט 10 שפילער.

דער רעזולטאט איז פאר פוילען א כבוד'דיגער, ווען מען נעהמט אין בעטראכט, אז די טשעכישע מאנשאפט איז א פראפעסיאנעלע און האט א וועלט-רוהם.

ווידער א סקאנדאליעזער „פריינדשאפטס-מעטש"
הכח — טוריסטען 2:3

ערשט פאריגע וואך האבען מיר אויף דעם ארט אויפמערקזאם געמאכט אויף די כסדר'דיגע סקאנדאלען און אוואנטורעס וואס קומען פאר אויף פוסבאל-מעטשען, וואו ס'שפילען יודישע מאנשאפטען. ס'איז פשוט א חוזק, ווי די יודישע מאנשאפט ווערען בע'צוולה'ט און שיקאנירט אדער דורכ'ן ריכטער, אדער דורכ'ן געגנער. אזא סקאנדאליעזער פריינדשאפטס-מעטש איז אויך פארגעקומען יום-טוב צווישען הכח און די טוריסטען, וועלכע האבען גרינגגעשעצט סיי דעם געגנער און סיי דאס פובליקום. די ליטונג פון די טוריסטען האבען קוים צונויפגעלאטעט 11 שפילער און דאס שפילען האט זיך אנגעהויבען מיט א שעה פערשפעטיגונג. די שפילער פון די טוריסטען האבען טאקע געשפילט אזוי ווי „ז'לאסקי", מ'האט געקאפעט די יודישע שפילער און געהערט דעם ריכטער עופרט ווי די קאץ. דער ריכטער האט טאקע גוט געטון, ווען ער האט איבערגעריסען דאס שפילען 20 מינוט פאר'ן סוף, ביי דער פערהעלטניש פון 2:3 פאר הכח.

מיר מאכען נאכאמאל אויפמערקזאם די פערא נטווארטליכע אנפיהרער פון דער יודישער ספארט-בעוועגונג, אז צו דער דאזיגער פראקטיק זאל געמאכט ווערען א סוף.

ערפאלג פון לאדזער „מכבי" אין בזשעזשין
מכבי (לאדז) — סמזשעלעץ (בזשעזשין) 0:3

עהערגעכטען האט די רעזערוו-מאנשאפט פון לאדזער מכבי געשפילט אין בזשעזשין, וואו זי האט נאך אנ'אינטערעסאנטען שפילען בעזיגט דעם סטזשעלעץ מיט 0:3. די טויערן האבען געשאסען גאלדבערג I — 2 און גאלדבערג II — 1. פון א גרעסערער מפלה האט דעם סטזשעלעץ אפגעראטעוועט דער טויערמאן.

ספארט אין דער „ראדיא-משפחה"

דער ספארט-קלוב ביי דער „ראדיא-משפחה" ארגאניזירט פון היינט אן א גימנאסטיק-קורס פאר פרויען אין זאל פון ספארט-צענטער אויף ד"ר שטערלינג גאס 24.

די איבונגען וועלען פארקומען מאנטאג און פרייטאג פון 5 ביז האלב 7. איינשרייבונגען נעמט אן אויפ'ן ארט אין דער צייט פון די איבונגען און דאנערשטאג פון 5 ביז 6 אין לאקאל פון דער ראדיא-משפחה וואולטשאנסקא 17.

קאמוניקאט פון דער באקס-סעקציע ביי ס. ק. ס.

די טרעניגנגען פון דער באקס-סעקציע ביי ס. ק. ס. קומען פאר דינסטאג און דאנערשטאג פון 8 א זייגער אווענד אין לאקאל פון ספארט-צענטער ד"ר שטערלינג גאס 24, אונטער דער אנפיהרונג פון ה' קאנאזשעווסקי. איינשרייבונגען נעמט אן דער לייטער פון דער סעקציע ה' מאלי צקי.

צי וועלן די נעכסטע אלימפישע שפילן פארקומען אין דייטשלאנד

נ י ו - י א ר ק. (יט"א) דער אמעריקאנער אלימפישער קאמיטעט האט א דאנק דער ווענדונג פון יודיש-אמעריקאנער קאנגרעס בעשלאסען צו שטעלען אויף דער טאג-ארדנונג פון צוזאמענפאהר פון אמעריקאנער אלימפישען פערבאנד, וואס וועט פארקומען אין נאוועמבער די פראגע וועגען דער שטעלונג צו די אלימפישע שפילען. וועלכע זענען בעשטימט געווארען אויף דעם יאהר 1936 אין בערלין.

אזוי ווי דייטשלאנד דהאט נישט געהאלטען איהר פערפליכטונג וועגען צולאזען די יודישע ספארט-לייט פון דייטשלאנד צו די אינטערנאציאנאלע ספארט-שפילען. רעכענט מען, אז די אמעריקאנער ספארט-לייט וועלען דאס מאל בעשליסען, אז די אלימפישע שפילען מוזען פארקומען אין אנ'אנדער לאנד ארער אמעריקאנער וועלען זיך צוריקציהען פון די דאזיגע שפילען.

פוסבאל-אפערע אין פיעטרקאוו
90 זלאטים פאר פערשפילען א מיים-טערשאפטס-מעטש

אין פיעטרקאוו איז ענטדעקט געווארען א גרויסע ספארט-אפערע, דארט איז פארגעקומען א מעטש וועגען דער מייסטערשאפט פון „בע"-קלאס צווישען „לעגיא" און „סקרא", די ערשטע העלפט האט זיך פערענדיגט מיט 0:0, אויף דער פויזע האבען זיך די צוויי מאנשאפטען געזאלט אפשמועסען, אז „סקרא" זאל פערשפילען דעם מעטש, אזוי איז טאקע געווען און „סקרא" האט פערשפילט אין דער פערהעלטניש פון 8:0, פאר'ן פערשפילען האבען די „סקרא"-שפילער בעקומען 90 זלאטים, וועלכע זענען שפעטער פערשיכורט געווארען אין רעסטאראן.

די פוסבאל-אינסטאנצען פיהרען איצט אנ' אויספארשונג וועגען דעם דאזיגען סקאנדאל.

ל. ק. ס. — רעפרעזענטאנץ פון „א"-קלאס 3:3 (2:2)

אין טאג פון פ.ז.פ.נ. איז נעכטען אין לאדז פארגעקומען אנ'אינטערעסאנטער פוסבאל-מעטש צווישען דער ליגע-מאנשאפט פון ל. ק. ס. און דער רעפרעזענטאנץ פון דער לאדזער א-קלאס. דער מעטש איז געווען א זעהר אינטערעסאנטער און האט זיך פערענדיגט מיט א רעמי-רעזולטאט. די טויערען פאר ל. ק. ס. האט דערגרייכט: טאדעאושעוויטש, דויקא. פאר דער רעפרעזענטאנץ: אנטשאק און סטאלארסקי. אין דער רעפרעזענטאנץ האט געשפילט דער טויערמאן פון „הכח" — ראפאפארט.

מייסטערשאפט פון „בע"-קלאס
טור — י. ק. פ. 0:3

דער שטאפעטען-טאג
60 מאנשאפטען אנטיילגענומען אין דער אימפרעזע

נעכטען איז צום ערשטען מאל אין לאדז פארגעקומען א זעהר אינטערעסאנטע לייכט-אטלעטישע אימפרעזע. דאס פראגראם איז בעשטאנען נאר פון שטאפעטען-לויפען פאר פרויען, יוניארען און מענער. ס'האבען זיך געשטעלט 60 מאנשאפטען פון פערשידענע קלובען. די רעזולטאטען זענען געווען פאלגענדע:

שטאפעטען פאר פרויען: 75 x 4 געזיגט האט ל.ק.ס אין 43,6 סעקונדען, פאר „זיעדנאטשאנע" און „הכח".

שטאפעטע 800 — 400 — 200 — 100 האט אויך געוואונען ל.ק.ס. אין 3 מינוט 45,6 סעק.

שטאפעט 200 — 100 — 75 — 60 געוואונען ל.ק.ס. אין 1 מינוט 4,6 סעק.

י ו נ י א ר ע ן-ג ר ו פ ע: שטאפעט — 4 X 75 בעוואונען „זיעדנאטשאנע" פאר טוריסטען און ל. ק. ס.

שטאפעט — 4 X 200 אין 1 מינוט 45,2 סעק. געזיגט „זיעדנאטשאנע" פאר מכבי און טוריסטען

שטאפעט 400 — 300 — 200 — 100, געזיגט האבען די טוריסטען אין 2 מינוט 17,6 סעק. פאר זיעדנאטשאנע און מכבי.

מ ע נ ע ר-ג ר ו פ ע: שטאפעט — 1000 X 3 אין 8 מינוט 37,6 סעק. געזיגט ל. ק. ס. פאר „זיעדנאטשאנע" און ל. ק. ס. 2.

שטאפעט 800 — 400 — 200 — 100 אין 3 מינוט 45,6 סעק. געוואונען האט י. ק. פ. פאר „זיעדנאטשאנע".

שטאפעט 100 x 4 אין 48 סעק. האט געזיגט „זיעדנאטשאנע", פאר די טוריסטען און וו.ק.ס.

שטאפעט 400 x 4, געזיגט י.ק.פ. פאר זיעדנאטשאנע און וו.ק.ס אין 3 מינוט 52,8 סעק.

ליגע-מעטש
ווארטא — פארגוזשע 2 : 0

נעכטען איז פארגעקומען דער איינציגער ליגע-מעטש צווישען די דערמאהנטע קלובען.

די יודישע קעניגין פון תימן

פון ש. בערג.

דער פערסישער קעניג פאנגט יודישע קינדער

דאס איז געווען מיט א יאהר פופצעהן הונדערט צוריק תימן, דאס לאנד אין אראביע, וואס איז איצט איינע פון די ערגסטע גלות מדינות פאר יודען; וואו א יוד איז הפקר, און יודישע קינדער ווערען אוועקגעריסען פון זייערע עלטערען און אפגע'שמד'ט, האט געהאט א יודישע קעניגין. איהר נאמען איז געווען פנינה, שפעטער איז איהר מלוכה צעשטערט געווארען דורך קריסטען, און די איז אנטלאפען קיין כאיבאר. דארט האט זי געשאפען א נייע קעניגרייך. זי האט געגרינדעט א דינאסטיע, וואס האט געהערשט איבער צוויי הונדערט יאהר. און וועגען איהר דער יודישער קעניגין פון תימן, וועל איך דא דערצעהלען.

די רוימישע צעזארען האבען אנגעטון די יודען מורא'דיגע פיין, און די גויים האבען זיך געפרייצט מיט די יודען און געשאסען זאלץ אויף זייערע וואונדען.

— ווי לאנג נאך וועט איהר שטארבען פאר אייער גאט? — האבען די געפרעגט די יודען. — ווי לאנג נאך וועט איהר זיך לאזען הרג'ענען אויף קידוש השם? קומט צו אונז, ווערט גלייך מיט אונז, און מיר וועלען אייך מאכען פאר פירשטען.

די יודען האבען שטיל געטראגען זייערע ליידען. אז די צרות זענען שוין אבער געווען נישט אויסצוהאלטען, זענען זיי מאסענווייז אוועק קיין פערסיע. און עס איז ענדליך געקומען רוים'ס סוף. די מעכטיגע רוימישע אימפעריע האט געהאט א גרויסע מפלה. די איז צעפאלען אויף שטיקער און אונטערגעגאנגען. רוים, וואס האט צעטראטען פעלקער און לענדער, איז צעטראטען געווארען פון די הונען און וואנדאלען. די גאנצע וועלט האט זיך געפרעהט אויף רוים'ס מפלה, און וואס פאר א טרייסט איז דאס געווען פאר יודען!

די יודען, וואס זענען אנטלאפען קיין פערסיע, איז א לאנגע צייט געווען גוט. דער פערסישער קעניג איז געווען גוט צו זיי. די פערסישע גלחים, וואס זענען געווען גרויסע פאנאטיקער, זענען געווען אין כעס אויפ'ן קעניג דעריפאר, וויי האבען איהם געהעצט געגען די יודען. ער האט זיי אבער נישט גערעכענט מיט זיי. ער האט זעהר גוט בעהאנדעלט די יודען, און אפט האט ער איינגעלאדען די עלטסטע פון די ישיבות אין פומבדיתא, סורא און נהרדעא אין קעניגליכען הויף, און זיי אפגעגעבען גרויס כבוד.

נאר ווען דער גוטער קעניג איז געשטארבען, און זיין זוהן איז געווארען קעניג, זענען געקומען שלעכטע צייטען פאר יודען. די גלחים האבען געהאט גרויס איינפלוס אויפ'ן קעניג און ער האט אנגעהויבען ארויסגעבען ביזע גזירות אויף יודען. און אז די יודען האבען געזעהען, אז דער חלף איז שוין אויפ'ן האלז, האבען זיי פערלאזט פערסיע, און אויסגעוואנדערט אין א דעיע לענדער. א טייל איז אוועק קיין אראביע, וואו יודען האבען געוואוינט שוין הונדערטער יאהרען, און אנדערע זענען אוועק קיין תימן. וואס איז געווען א געבענשט לאנד מיט פרייהייט און גלייכהייט, און יודען האבען דארט געלעבט פון לאנגע צייטען, און האבען נישט געוואוסט פון די פיין פון רוים און פערסיע.

און דא פאנגט זיך אן די געשיכטע פון פנינה'ן, די יודישע קעניגין פון תימן.

אין איספאהאן, די רעזידענץ שטאט פון די פערסישע קעניגען, האט געוואוינט אנ'אייניקעל פון דוד המלך, הונא בר עקבא. ער איז געווען א וועבער און האט זיך מפרנס געווען פון זיין ארבייט. ער האט געהאט אנ'איינציג קינד, א מיידעלע, פנינה. האט ער זי ליב געהאט ווי די אויגען אין קאפ, און זיין לייזיגע צייט האט ער אפגעגעבען צו לערנען מיט איהר. ער האט איינגעפלאנצט אין איהר גרויס ליבע צו גאט, און האט איהר דערצעהלט אלץ, וואס עס האט געטראפען די יודען פון ערשטען טאג אן, זינט זיי זענען געווארען א פאלק, און אויך אלץ וואס עס איז געשעהען מיט זיין פאמיליע, דאס מלכות בית דוד.

— אונזער פאלק האפט יעדען טאג, אז משיח וועט קומען, ער וועט אונז אויסלייזען פון גלות, און אונז פיהרען צוריק קיין ארץ ישראל, — האט הונא שטענדיג געזאגט זיין טאכטער. — אט דער משיח, דער אויסלייזער, וועט זיין איינער פון אונזער משפחה, פון מלכות בית דוד, און ער וועט זיך זעצען אויפ'ן טראן פון אונזער זיידע דוד המלך, און אז גאט וועט העלפען — האט ער שטענדיג צוגעלייגט אין הייסען גלויבען — וועסטו, פנינה מיינע, זיין משיח'ס ווייב, וועסט זיין די מלכה פון די יודען.

דאס קליינע מיידעלע פנינה האט טאקע אנגעהויבען גלויבען, אז זי וועט זיין דאס ווייב פון משיח, זי וועט זיין א קעניגין, און זי האט אפט געטראכט וועגען דעם, האט געלערנט מיט גרויס חשק, געגרייט זיך פאר דער גרויסער שעה, ווען זי וועט געקרוינט ווערען. הונא, איהר פאטער, האט געהאט גרויס נחת פון איהר, און שטיל געגלויבט, אז זיין טאכטער איז געבוירען צו זיין א מלכה, און ער האט געהאפט, אז ער וועט דאס נאך דערלעבען.

ער האט דאס אבער נישט דערלעבט. ער איז געשטארבען, ווען זי איז אלט געווארען צוועלף יאהר, און פנינה איז געווארען א יתומה. איהר מוטער, די אלמנה, האט ווייטער געפיהרט די וועבעריי, און געשפייזט זיך און איהר איינציג קינד.

דעמאלט האט דער שרעקליכער פערסישער קעניג ארויסגעגעבען די ביזע גזירה אוועקצורויבען די יודישע קינדער פון זייערע עלטערען, און זיי אפ'שמד'ען. די גלחים האבען זיך אריינגעריסען אין די יודישע היימער, אוועקגעשלעפט אלע יודישע קינדער, פנינה'ן אויך צווישען זיי. די פערצווייפעלטע יודישע טאטעס און מאמעס האבען זיך אנגעגען געשטעלט די רשעים, געפאלען זיי צו די פיס, זיך געריסען די האר פון קאפ, געיאמער'ט און געקלאגט. די גרויזאמע מערדער האבען אבער קיין רחמנות נישט געהאט, זיי האבען צוגענומען די קינדער, און א סך טאטעס און מאמעס האבען ס'לעבען פערלוירען, בעשיצענדיג די קינדער.

מיט ווערען און מיט ביידען האבען די פינסטערע גלחים געפרובט אפ'שמד'ען פנינה'ן און די אנדערע קינדער. עס האט זיי אבער נישט געהאלפען. די קינדער זענען גרייט געווען צו שטאר בען אנטקעגען גאט. און אלע נאכט, ווען זייערע וועכטער זענען געשלאפען, האבען די געפאנגענע קינדער זיך אויפגעהויבען אין געפענגניש, און תפילה געטון צו גאט שטילערהייט.

נאכדעם ווי פנינה'ס מוטער האט זיך מיט אויסגעוויינט, האט זי בעשלאסען צו ראטעווען איהר קינד, די איז געוואויר געווארען, אז דער עלטסטער פון דעם געפענגעניש זוכט א גוטע וועשין, איז זי אוועק צו איהם און געבעטען די ארבייט. איהר וואשען איז געפעלען געווארען דעם עלטסטען, האט זי געקראגען צו טריט צום געפענגעניש, און זי איז אפט אריינגעקומען צו די קינדער.

זיי האבען זיך אפט געזעהען, די מוטער און פנינה. אבער נישט אויסגערעדט קיין ווארט, און די וועכטער האבען געמיינט, אז זיי זעהען זיך צום ערשטען מאל. גרויס איז געווען דער צער פון דער אומגליקליכער מוטער מיט איהר יונג קינד, ווען זיי האבען געקוקט איינס אויף ס'אנדערע, און נישט געקענט ארויסרעדען א ווארט. זיי האבען זיך אבער געשטארקט מיט דער פעסטער האפנונג, אז גאט וועט העלפען, און פנינה וועט ווערען פריי.

א לאנגע צייט איז אריבער. די רשעים האבען יעדען טאג געפייניגט די קינדער, זיי זאלען זיך שמד'ען. די קינדער זענען אבער געבליבען פעסט'עקשנ'ס. זיי זענען געווארען שרעקליך אפגעצער'ט, דער פייערדיגער ווילען צו בלייבען יודען האט זיך אבער צעבערענט נאך שטארקער אין זייערע געפייניגטע הערצער, און ארויסגעלויכטען פון זייערע וואונדערליך שווארצע אויגען.

די וועכטער זענען שוין געווען אזוי צוגעוואוינט צו פנינה'ס מוטער, אז זיי האבען זי מעהר נישט געהיט. האט זי בעשלאסען, אז די צייט איז געקומען צו ראטעווען איהר קינד. זי האט אויסגעארבייט א פלאן, שטילערהייט דערלאנגט א צעטעלע פנינה'ן, איהר אנגעזאגט, וואס צו טאן צו קענען ענטלויפען, און איהר געהייסען זיין גרייט אויף מארגען.

א גאנצע נאכט איז די ארימע מוטער אויפגעווען און תפילה געטאן צו גאט, ער זאל איהר ביישטעהען, זי זאל קענען ראטעווען איהר איינציג קינד.

(ווייטער מארגען)

ווי אַזוי די נאַציס האָבּען געפּייניגט יודען

וואָס עס ווערט דערצעהלט אין „בּרוינעם בּוך" וואָס איז אַרויסגעגעבּען פון אינטערנאַציאָנאַלען קאָמיטעט

פון מ. דאַנציס.

עס איז זיך שווער פאָרצושטעלען דעם שרעק און גרויל, וואָס מען לעבּט איבּער, ווען מען לייענט דעם „בּרוינעם בּוך פון היטלער טעראָר", וואָס איז צוגעגרייט געוואָרען פון אַן אינטערנאַציאָנאַלען קאָמיטעט פאַר די קרבּנות פון היטלער'ס בּלוטיגען פאַשיזם. דאָס בּוך ענטהאַלט אַ גאַנצע רייהע וויכטיגע דאָקומענטען און שילדערונגען פון מענשען, וואָס האָבּען אַליין געליטען פון די מורא'דיגע רציחות פון די נאַציס און וואָס האָבּען זיך ווי דורך אַ נס אַרויסגעראַטעוועט מיט'ן לעבּען פון דעם דייטשען גיהנום. אין דער פאָררעדע צום בּוך פון לאָרד מאַרלי ווערט געזאָגט:

„אַ סך וויכטיגע דאָקומענטען זענען איבּערגעגעבּען געוואָרען דעם אַלוועלטליכען קאָמיטעט פאַר די קרבּנות פון דייטשען פאַשיזם; מאַנכע זענען פון דשורנאַליסטען, אַנדערע — פון דאָקטוירים און יוריסטען, וואָס האָבּען געהאַט די מעגליכקייט אויסצוגעפינען דעם אמת, אָבּער זיי האָבּען נישט געוואָגט צו פערעפענטליכען זייער אינפאָרמאַציע אין דייטשלאַנד. אַנדערע דאָקומענטען זענען אונז צוגעשיקט געוואָרען פון די מאַרטירער־קרבּנות אַליין. פאַר דעם גרעסטען טייל פון דעם מאַטעריאַל האָבּען מיר אָבּער צו פערדאַנקען די רעפּאָרטערס פון דעם קאָמיטעט, וואָס האָבּען געאַרבּייט אין דייטשלאַנד, איינשטעלענדיג דערבּיי זייער לעבּען".

* * *

הונדערטער יודען זענען דערמאָרדעט געוואָרען אין קאַלטען בּלוט, פון די נאַציס, אַ סך זענען דערהרג'עט געוואָרען נאָך דעם, ווי זיי זענען אויסגעשטאַנען די שרעקליכסטע פּייניגונגען. די מעהרסטע זענען אומגעבּראַכט געוואָרען אויף דער בּעשולדיגונג, אַז זיי זענען געווען „מאַרקסיסטען" קאָמוניסטען, שונאים פון דעם „דריטען רייך".

אָט ווערען אָבּער אין דעם „בּרוינעם בּוך פון היטלער'ס טעראָר" געבּראַכט פאַקטען וועגען 43 יודען, וואָס היטלער'ס שטורם־סאָלדאַטען האָבּען דערהרג'עט בּאַרבּאַר, וואָס די קרבּנות זענען געווען יודען. קיין אַנדער בּעשולדיגונג איז געגען זיי נישט געמאַכט געוואָרען.

אַלס בּיישפּיל קאָן דינען די בּלוטיגע געשעהעניש, וואָס איז פאָרגעקומען אין קאַסעל. פרייטאג, דעם 17. מערץ, ה. י. האָבּען זיך אַ בּאַנדע נאַציס אַ לאַדגעטון איבּער דער שטאָט. זיי האָבּען אַרויסגעשלעפּט פון די הייזער אַלע יודישע איינוואוינער: אַ סך פון די יודען האָבּען קיינמאָל נישט געהאַט צו טון מיט פּאָליטיק. איינער, אַ דאָקטאָר מאַקס פּלאַט, איז אַריינגעזעצט געוואָרען אין אַן אויטאָמאָביל און מען האָט איהם געפיהרט איבּער דער הויפּט־גאַס. די נאַציס האָבּען איהם געצוואונגען שרייען „האָך היטלער!" — און די נאַציס, וואָס האָבּען איהם בּעגלייט, האָבּען געמאַכט אַ לערליי אויסרופען. מען האָט איהם געבּראַכט אין דעם צענטער פון די נאַציס און דאָרט האָט זיך אָנגעהויבּען די אינקוויזיציע. מען האָט איהם אויסגעטון נאַקעט און גענומען שלאָגען אויפ'ן בּרוטאַל־סטען אופן. ער האָט געקריגען 200 קלעפּ מיט אַ גומי־בּייטש. ער איז אָפּגעפאַלען אין חלשות. און ווען מ'האָט איהם אויפגעמינטערט האָט מען איהם ווידער גענומען שלאָגען און פּייניגען. מ'האָט איהם געבּראַכט אין שפּיטאל, און די דאָקטוירים האָבּען איהם געפונען אין אַ שרעקליכען צושטאַנד. ער האָט געליטען פון געפעהרליכע, אינעווייניגסטע וואונדען. זיין קערפּער איז אין גאַנצען געוואָרען שוואַרץ. אין צעהן טעג אַרום איז ער געשטאָרבּען אין מורא'דיגע יסורים.

אַן ענליכע געשיכטע האָט אויך געטראָפען מיט דעם יודישען אַדוואָקאַט, ד"ר האַלבּערג, אין דער זעלבּער שטאָט קאַסעל. אויך איהם האָבּען די נאַציס געשלאָגען און שווער פערוואונדעט. מען האָט בּיי איהם געמוזט אַרונטערנעהמען אַ פוס.

דעם זעלבּען טאָג האָט מען מורא'דיג געפּייניגט די צוויי יודישע סוחרים, פריידענשטיין און בּעל.

אין בּערלין האָבּען די נאַציס פערפּייניגט בּיז טויט דעם 25־יעהריגען ליאָקרעל. ער איז דערמאָרדעט געוואָרען אין די בּאַראַקען פון די נאַציס. מען האָט דערנאָך געלאָזען זיין טויטען קערפּער אויף דעם יודישען בּית־עולם. זיין אַלטע מוטער האָט געקריגען אַ בּריף. זי זאָל קומען דערקענען זיין קערפּער. זי האָט איהם נישט געקאָנט דערקענען, ווייל וואָס זי האָט געזעהן פאַר זיך איז געווען אַ בּלוטיגע מאַסע און נישט מעהר. אויף דעם צוקאַליעטשעטען פּנים פון דערמאָרדעטען איז געווען אויסגעשניטען מיט אַ מעסער דער האַקענקרייץ. דער האַקענקרייץ (סוואַסטיקאַ) איז אויך געווען אויסגעבּרענט אויף פערשיעדענע טיילען פון קערפּער.

די נאַציס האָבּען געצוואונגען דער אַלטער מוטער אונטערצושרייבּען אַ דאָקומענט, אַז איהר זוהן איז געשטאָרבּען „נאָך אַ לאַנגער קראַנקהייט אין שפּיטאַל".

* * *

און אָט ווערט געבּראַכט אין דעם „בּרוינעם בּוך פון היטלער־טעראָר" די געשיכטע, ווי אַזוי די נאַציס האָבּען געפּייניגט דעם אַל־עוב פרענקעל, אַ זקן, קרוב צו אַכציג, וואָס האָט געוואוינט מיט זיין טאָכטער עלאַ אין דראַגאָנערשטראַסע 37, בּערלין, די געשיכטע ווערט טאַקע איבּערגעגעבּען פון דער טאָכטער, וואָס האָט אַליין צוגעזעהן די אינקוויזיציע.

„דעם 7. מערץ, אַרום 7.30 אין אָוועגד, האָבּען זיך אַריינגעריסען צו אונז אין הויז שטורם־סאָלדאַטען. צוויי האָבּען מיך געהאַלטען געפאַנגען, אָנשטעלענדיג אויף מיר רעוואָלווערען, דער דריטער האָט אויסגעשאָסען אויף מיין פאָטער, וואָס איז געזעסען בּיים שרייבּ־טיש. צוויי קוילען האָבּען איהם געטראָפען אין קאָפּ און ער איז אַנידערגעפאַלען אין אַ בּעוואוסטלאָזען צושטאַנד. אָפּגיסענדיג זיין בּלוט. זיי האָבּען אויפגעבּראָכען דעם שרייבּ־טיש און אַרויסגענומען פינף טויזענד דאָלאַר און צוויי טויזענד מאַרק — מיין נדן. איידער זיי זענען אַוועק האָבּען זיי מיר געוואָרענט נישט צו רופען קיין הילף. זיי האָבּען אויך צובּראָכען די עלעקטרישע בּעלייכטונג און אונזער וואוינונג איז געבּליבּען פינסטער".

עלאַ פרענקעל דערציילט ווייטער, ווי איהר פאָטער איז געלעגען טעג און טעג און געהאַלטען בּיים שטאַרבּען; ווי דעם 8. אַפּריל זענען געקומען נאַציס און איהר געזאָגט, אַז אויבּ איהר פאָטער וועט אונטערשרייבּען, אַז נישט די נאַציס האָבּען איהם געשלאָגען, נאָר יודען, וועט מען איהם לאָזען צורוה. זיי האָבּען אַרויסגעצויגען רעוואָלווערען און געצוואונגען צו געבּען די אָנ'עהרען־וואָרט, אַז אין צוויי טעג אַרום וועלען דער אַלטער רב און זיין טאָכטער אונטערשרייבּען אַזאַ דאָקומענט. דער אַלטער רב פרענקעל האָט אָבּער בּעשלאָסען פאַר קיין האַל נישט אונטערצושרייבּען, זענען זיי אַנטלאָפען קיין וויען. דאָס איינציגע וואָס זיי האָבּען מיטגענומען פון זייער פערמעגען, איז געווען אַ ספר־תורה. אויפ'ן וועג זענען זיי נאָכגעפאָלגט געוואָרען פון שפּיאָנען. זיי האָבּען זיך אָבּער ווי עס איז אַרויסגעראַטעוועט און אָנגעקומען קיין פּראַג, דער אַלטער רב ליגט נאָך איצט אויך געפעהרליך קראַנק אין פּראַג.

די נאַציס זענען אויך בּעפאַלען און בּרוטאַל געשלאָגען דעם רב בּערעיש בּשעת'ן דאַווענען. דאָס איז פאָרגעקומען אין דיסבּורג. מען האָט איהם אַרויסגעשלעפּט פון שוהל, איינגעוויקעלט איהם אין אַ נאַצי־פאָהן און געצוואונגען צו לויפען איבּער די גאַסען, אַ המון פון נאַציס איז איהם נאָכגעלאָפען מיט געשרייען און פייפערייען. מען האָט איהם דערנאָך פערהאַלטען און ערשט אַרעסט אויף דער קלאַגע, אַז ער איז פעראַנטוואָרטליך פאַר „פעראורזאַכען אומאָרדנונג אויף די גאַסען".

דאָס זעלבּע האָט אויך געטראָפען מיט'ן רב פון געלזענקירכען, אויך איהם האָט מען אַרויסגענומען שבת פון שוהל, אומגעיאָגט איבּער די גאַסען און געפּייניגט דערנאָך אין די בּאַראַקען פון די שטורם־סאָלדאַטען. ער האָט זיך קוים אַרויסגעראַטעוועט מיט'ן לעבּען פון דייטשלאַנד. ער געפינט זיך איצט אין אַמסטערדאַם.

אין בּערלין זענען די נאַציס בּעפאַלען אַ שוהל. זיי האָבּען אַרויסגעשלעפּט אַ יונגען בּחור'ל אין גאַס און פאַר די אויגען פון זיין פאָטער גענומען אויף איהם שיסען. איין נאַצי האָט איהם געהאַלטען און אַן אַנדערער האָט זיך געצילט מיט זיינע קוילען אין דעם יונגעלס פוס. דער יונגעל איז אָפּגעלעגען דריי חדשים אין שפּיטאל און וועט בּלייבּען אַ קריפּעל אויפ'ן גאַנצע לעבּען.

* * *

און מורא'דיגע מערדערייען קענען יודען, — מערדערייען, וואָס דערמאָהנען אין די שוידערליכע מעשים פון די שפּאַנישע אינקוויזיטאָרען, — זענען פאָרגעקומען אין בּרעסלוי שטעטען און אַנדערע ערטער. נירנבּערג, און ווירטעמבּערג, האָט אַ קליינע יודישע קהלה; יודען וואוינען דאָרט פאַר הונדערטער דורות, די בּעציהונגען מיט די קריסטען זענען שטענדיג געווען פריינדליכע. דעם ערב־פּסח זענען אָבּער די נאַציס בּעפאַלען די יודישער הייזער, אַרויסגעשלעפּט מענער, פרויען און קינדער, אוועק געפיהרט זיי אין דעם שטאָטישען זאַל און געשלאָגען זיי דאָרט מכת־רצח פאַר שטונדען און שטונדען. מען האָט גענומען זוכען אין די יודישע הייזער „קאָמוניסטישע דאָקומענטען" און צופליבּדערט אַלץ וואָס מען האָט דאָרט געפונען. די צושלאָגענע און פערוואונדעטע יודען האָט מען אַוועקגעשטעלט בּיי דער שטאָטישער וואַנד, — „דעם כותל־מערבי", האָבּען זי די נאַציס גערופען — און געצוואונגען זיי צו שטיין דאָרט מיט אויפגעהויבּענע הענד. די מעהרסטע האָבּען נישט געהאַט קיין כח צום שטעהן אויף די פיס, האָט מען זיי געשלאָגען מערדעריך, אַז זיי זאָלען זיך אויפהויבּען. אַ סך זענען אויך געפאַלען בּעוואוסטלאָז. ענליכע מערדערייען זענען פאָרגעקומען אין בּייר־שטאָט.

יודען זענען אויך שרעקליך געפּייניגט געוואָרען אין די נאַצי־בּאַראַקען אין בּערלין. אַ סך זענען אַזוי צוקאַליעטשעט געוואָרען, אַז זיי וועלען פערבּלייבּען קריפּעלס דייער גאַנץ לעבּען.

Dr.
Wołkowyski
4 ציגעל־גאַס 4, טעל. 216.90.
נעהמט אָן אין הויט־ און וועגערישע קראַנקהייטען, מענער־שוועכע
אויפנעהמס־שעה'ן פון 8—1 מיטאָג און 5—9 אָוונט.

Dr. med. **H. LUBICZ**
ספעציאַליסט פאַר וועגערישע און געשלעכטס־קראַנק.
צוריקגעקעהרט
צעגעלניאַנאַ 7, טעל. 141.32.
נעהמט אָן פון 8—10 פריה, פון 12—2 נאָכמ. און פון 5—8 אָוונט, זונטאָג פון 9—11 בּייטאָג.

קלאַנג־קינאָ־טעאַטער
ZACHĘTA
זגערזשער 26
היינט און פאָלגענדע טעג!
גרויסער דאָפּעלטער פּראָגראַם!
I.
דער טראַדיציאָנעלער רוף פון אונזערע אבות איז שטאַרקער פון'ם דורשט נאָך בּעריהמטקייט און געלט. א. ג.
סימפאָניע פון זעקס מיליאָן
אין די הויפּט־ראָלען: אירענאַ דונגע און ריקאַרדאָ מאַרטעז.
II.
„DONOVAN"
אין די הויפּט־ראָלען:
Richard Dix און Borys Karloff.
אָנהויבּ פון די סעאַנסען טעגליך 4.30 נ"מ
שבת און זונטאָג—12.30 אַ זייגער בּייטאָג

דער מבין

(הומאָרעסקע) פון ב. גאָלד.

אויף צוויי זאַכען האָט ניימאַן זיך געהאַלטען פאַר אַ מבין: אויף ווייַן און אויף מיידלעך. יונציגסטעס האָט ער געוואוסט, ווי אַזוי יעדער פון די בּיידע מינים דאַרף זיין.

— ווייַן — האָט ער גע'טענה'ט — דאַרף זיין אַלט... וואָס עלטער דער ווייַן איז, אַלץ בּעסער איז ער און אַלץ לייכטער לאָזט ער זיך טרינקען, כאָטש שפּעטער גערט ער אין קאָפּ אַריין און אין די פיס... מיט מיידלעך, דאַגעגען, איז עס פונקט פערקעהרט: וואָס יונגער אַ מיידעל איז, אַלץ... נו, ס'איבּעריגע פערשטעהט מען שוין!

לויט זיינע רייד און גרויסע „מבינות", האָט ער געקאָנט מאַכען דעם איינדרוק, אַז ער האַלט אין איין געניסען פון ווייַן און פיהרען ליבּעס מיט מיידלעך. און דער עיקר — האָט ער געגעבּען צו פערשטעהן, דאַרף מען וויסען, ווי אַזוי זיך בּוהג צו זיין... מען דאַרף וויסען, ווי אַזוי צו טרינקען, און מען דאַרף אויך וויסען ווי אַזוי אַרומצוגעהן מיט דעם שעהנעם, צאַרטען געשלעכט. אין בּיידע פעלען דאַרף מען האָבּען אַ מאָס... יאָ, אַ מאָס! און דאָס האָט מען בּלויז דאַן, ווען מ'האָט אַ געפיהל... דער עיקר איז דאָך טאַקע דאָס געפיהל...

אָבּער צו זיין גרויס בּעדויערען איז ער דערווייל געבּליבּען בּלויז בּיים „געפיהל".

זעלטען איז אַ טראָפּען ווייַן געקומען אויף זיינע ליפּען, און אין פרויען־געזעלשאַפט האָט מען איהם נאָך זעלטענער געקאָנט זעהען. וואָרים פאַר בּיידע מינים האָט ער — מורא געהאַט...

ווייַן האָט איהם דער דאָקטאָר פערבּאָטען צו טרינקען, ווייל פאַר איהם איז אַלקאָהאָל שעדליכער ווי סם.

— גיפט! גיפט איז עס פאַר אייך!! — האָט זיין שטרענגער דאָקטאָר איהם געוואָרענט מיט הארבע רייד — און איהר זאָלט אייך היטען! אויבּ איהר ווילט זיין געזונד, זאָלט איהר מיך פאָלגען!

אַזוי ווי בּיי ניימאַנ'ען איז זיין ביסעל געזונד טייער, האָט ער געפאָלגט...

מיט פרויען איז שוין פערגעגאַנגען, איז די זאַך געווען אַביסעל אַנדערש. דאָס האָט איהם דער דאָקטאָר שוין נישט פערבּאָטען, אָבּער צו פיהרען ליבּעס האָט איהם געשטערט זיין אויסזעהען...

אַ פעטליכער, אַ נידעריגער, מיט אַ נאַקעטען קאָפּ און אַ פלאַכער נאָז, האָט ער זיך נישט געקאָנט קיין עצה געבּען מיט זיך אַליין. פרויען, וואָס ער האָט געוואָלט, האָבּען איהם נישט געוואָלט, און די, וועלכע זענען געווען ווילליג צוצומאַכען די אויגען — צו די האָט ער קיין צוטרוי נישט געהאַט און עפּעס זיך געשראָקען פאַר זיי...

און געשראָקען האָט ער זיך פאַר'ן געוואַנק, אַז אַ אויבּע יונגע מיידלעך, וואָס לאָשטשען זיך צו איהם, איז איינס פון די בּיידע: אָדער זיי זענען „אַזוינע" מיידלעך, אָדער זיי זענען אויסען זיין געלט...

כאָטש גאָר קיין סך געלט האָט ניימאַן נישט געהאַט, איז ער אָבּער אויך נישט געווען אָרים. ער האָט פערמאָגט אַ קראָם פון ווידענשטאָף און ס'איז איהם געגאַנגען נישט שלעכט. אַן עלטערער בּחור, אָהן גרויסע אויסגאַבּען, איז איהם לייכט געווען צו שפּאָרען אַביסעל געלט.

קיין קאַרגער איז ער נישט געווען, אָבּער דער געדאַנק, אַז אַ יונג מיידעל, וואָס איז גרייט איהם צו געבּען פריידע זאָל מיט איין אויג קוקען אין זיין קעשענע — דאָס האָט איהם אָפּגעשראָקען... „ליבּע דאַרף זיין ריין" — האָט ער מיט זיך אַליין איינגע'חזר'ט.

„ליבּע דאַרף זיין אַ זאַך פאַר זיך אַליין, אָהן אַ צוועק, און אָהן אַ הינטערגעדאַנק... דעריבּער דאַרף אויך די ליבּע זיין יונג... יאָ, יונג..."

ס'האָבּען זיך געפונען עטליכע עלטערע מיידלעך, אַ פּאָר אלמנות און אויך אַ שעהנע, רויט־האָריגע גרושה, וואָס האָבּען געהאַט ערנסטע אַבּזיכטען, אָבּער ניימאַן האָט זיך געהאַלטען בּיי זיין איבּערצייגונג:

„ווייַן דאַרף זיין אַלט און אַ פרוי יונג..."

ער איז געבּליבּען שטרענג צו זיך אַליין און אויסגעהאַלטען. ער האָט זיך אַרומגעדרעהט ווי אַ „היילינער" און זיך בּלויז געטרייסט, אַז איך אַ שעהנעם טאָג וועט ער פאָרט דערגרייכען דאָס, צו וואָס זיין האַרץ בּענקט אַזוי שטאַרק.

דער דאָזיגער שעהנער טאָג האָט זיך אָבּער אַזוי גיך נישט געאיילט צו קומען. און ניימאַנען איז געוואָרען קאַלעמוטנע אויפ'ן האַרצען. וואָס זשע, ער וועט אַזוי אַוועק־פטר'ן זיינע טעג מיט גאָרנישט און בּלייבּען בּלויז בּיי זיינע חלומות און גלוסטונגען?

אַ פערדרוס האָט זיך אָנגעקליבּען אין זיין האַרץ. ניין! ער וועט זיך מעהר נישט לאָזען אָנשרעקען פון נאַרישען דאָקטאָר און אַרומגעהן אַ שמאַכטענדיגער. ניין! ער וועט עס מעהר נישט טון. איינמאָל בּלויז לעבּט אַ מענש, און שטאַרבּען שטאַרבּט מען אויך בּלויז איינמאָל... ער מוז פערזוכען ווייַן.

און וואָס שייך פרויען — נו, איינס נאָך שוין בּרענגען ס'אַנדערע!

אין איין אָוונט האָט ער זיך אויסגעפּוצט און מיט זיכערע שטאָלצע טריט זיך אַריינגעלאָזט אין אַ לוסטיגען ווייַן־קעלער, מיט אַ בּעפעהלערישען טאָן, האָט ער צוגערופען דעם קעלנער און זיך געהייסען בּרענגען:

— ווייַן! און פון דעם בּעסטען!! אַ גאַנצע פלאַש! אָבּער פון דעם בּעסטען, איך בּין אַ מבין!!

— אַוודאי פון דעם בּעסטען! — האָט דער קעלנער שעלמיש געשמייכעלט — נאָר פונ'ם בּעסטען.

אַ פּאָר מינוט שפּעטער איז ניימאַן געזעסען איבּער אַ בּיליגער פלאַש ווייַן, וואָס האָט איהם אָנגעאַרבּייט אַ בּרענונג אויפ'ן האַרצען און אַ רויש אין קאָפּ...

און ווי ער וואָלט זיין אַ נביא — אַזוי איז אויך זיין צווייטע האָפנונג באַלד מקוים געוואָרען. בּאַך זיין פּירטער גלעזעל האָט אַ מיידעל פון צוויי־פעלהאַפטען עלטער מיט אַ פערפודערטען, געשטוּ־פעלטען פּנים און נישט זעהר בּעשיידענעם געקליידעט, זיך צוגעזעצט צו זיין טיש און איהם געשענקט אַ זיסען שמייכעל.

— איהר זעבּט איינזאַם, מיין העהר, — האָט זי צו איהם געזאָגט. — איך בּין אויך איינזאַם... אַך, ווי טרויעריג ס'איז צו זיין אַליין...

גאָלדענע וועלט! — האָט ניימאַן אַ טראַכט געטון — אָט אַזוי דאַרף זיין אַ מיידעל: אָפענהאַרציג, שטיל און צוריקגעהאַלטען... זי — האָט ער געטראַכט — זוכט זיכער נישט קיין געלד. ווייזט אויס, אַז ער איז איהר געפעלען אין אויג און בּיי איהר דערוועקט אַ געפיהל...

— פאַרוואָס, מיין פריילין, זענט איהר צו מיר צוגעקומען? — האָט ער זי מיט אַמאָל אַ פרעג געטון. גלייך ווי ער וואָלט זיך וועלען איבּערצייגען, — און פאַרוואָס רעדט איהר צו מיר אַזוינע צאַרטע רייד?

— ווייל... ווייל — האָט דאָס מיידעל געשטאַמעלט — ווייל איהר זענט מיר געפעלען געוואָרען אויפ'ן ערשטען קוק...

— אויבּ אַזוי, לאָמיר אויסטרינקען, מיין פריילין!

מ'האָט געטרונקען, געגעסען, זיך צוקושט — און ניימאַן האָט פאַר איהר אַרויסגעלייגט אַלע זיינע סודות.

בּיז ווייט אויפ'ן טאָג זענען זיי זיך פערזעסען. דאַן זענען זיי אַרויס אויפ'ן גאַס, און בּיי אַ לאַמטערן־סלופּ זיך אָפּגעשמועסט צו טרעפען נאָכאַמאָל, כדי זיך ערשט צו בּעקענען נעהנטער.

„זי פערשטעהט מיך" — האָט ניימאַן הואה'עהאָט — „און זי איז אַ שעהן, אַ יונג, אַ..."

ס'איז איהם געווען גוט אויפ'ן האַרצען, אָבּער אַזוי שנעל ווי ער איז צוגעקומען אַהיים, האָט ער זיך מיט אַמאָל דערכאַפּט, אַז זיינע קעשענעס זענען ליידיג: נישט קיין געלד, נישט קיין זייגער, אַפילו נישט דער שליסעל פון טיר...

— הם... ווער האָט עס איהם אַזוי אויסגעריינינגט? זי?! און פאַרוואָס ברענט איהם אויפ'ן האַרצען? איז דער ווייַן געווען אַזוי שלעכט? וואָס איז דער מעהר מיט איהם? ער איז דאָך פאָרט אַ מבין אויף די בּיידע מינים? ווי־זשע קומט עס. וואָס פון זיין מבינות האָט זיך אויסגעלאָזט אַ טייך?

אַ פערלוירענער האָט ער זיך אַוועקגעזעצט אויף אַ טרעפּ פון הויז, אַראָפּגעלאָזט דעם קאָפּ און צוגעגעבּען, אַז צו מבינות אויף ווייַן און פרויען איז קיין גרונט נישטאַ...

יוגענט-מיטינג וועגן לייפ-ציגער פראצעס

דעם 2-טען טאג סוכות איז פארגעקומען אונטער'ן פארזיץ פון ה' יוסף טשעכאנאווער, אין זאל פון געז. „פריינט פאר ארבייטער פאלעסטינע" אל. קאשטשושקי 21, א מיטינג פון דער לאדזער יודישער ארבייטער-יוגענט וועגן לייפציגער פראצעס. עס האבען גערעדט רעדנער פון לינקע פ. צ. און „יוגענט" די ה"ה מיצטעק און יאמא, און טאפטשע.

וויצע-סטאראסטע פון ווילען בעשטימט אויף דעמזעלבען אמט אין פעטריקאוו

דער ביזאיצטיגער פערטרעטער פון ווילענער סטאראסטע, סטאניסלאוו טארנאווסקי, איז בעשטימט געווארען אלס סטאראסטע-פערטרעטער פון פעטריקאוו. אלס ווילענער סטאראסטע-פערטרעטער איז נאמינירט געווארען דער רעפערענט פון פרעזידענט'ס ציוויל-קאנצעלאריע, ד"ר וויעלאפאלסקי.

גראנדיעזער קאנצערט

פון בעקאנטען אויבער-קאנטאר ה' ישראל אלטער פון האנאווער

א גרויסע סענסאציע האט ארויסגערופען דער גראנדיעזער קאנצערט, וועלכען עס ארדענט איין דער היגער „הזמיר" דעם קומענדיגען מאנטאג אין פילהארמאניע-זאל.

דער גאנצער פראגראם פון קאנצערט ווערט אויסגעפיהרט דורך דעם וועלט-בעריהמטען זינגער, אויבערקאנטאר פון האנאווער ה' ישראל אלטער, וועלכער וועט ארויסטרעטען מיט א רייכען פראגראם פון סינאגאגאלע מוזיק און פאלקס-לידער.

צוויי זעלבסטמארדען

(2) נעכטען אינדערפריה האט מען אין א קעמערל אויף נאווי-שוויאט 5 געפינען אנ'אויפגעהאנגענעם דעם 28-יעהריגען יוזעף ווינקלער. פון דער תליה האט מען איהם ארונטערגענומען א טויטען. די סיבה פון'ם זעלבסטמארד איז נישט פעסטגעשטעלט.

(א) אויף פלאמיקאווא 2 האט זיך נע'סמ'ט מיט עסיג-זויער דער 28 יעהריגער סטעפאן יאבלאנסקי. אין א שווערען צושטאנד האט מען איהם אפגעפיהרט אין זאפאס-שפיטאל.

אויך דא האט מען דערוויייל נישט פעסטגעשטעלט די סיבה פונם זעלבסטמארד-פרוב.

ארטאפעדישער אנשטאלט

גראסעוזען, גארסעטען, ארטאפעדישע אפאראטען אלער ארט, לייכטע פלאטפוס-איינלאגען בעגען פיסשמערצען אלס נאך גיפס-אבדרוק.

Dr. med. Lubicz u. Villy Simonović

פיעטריקאווער 119, טעל. 231-81.

ראדיא-פראגראם

מאנטאג, ד. 16 אקטאבער 1933

7,00 צייט-סיגנאל. 7,05 גימנאסטיק. 7,20 גראמאפאן. 7,35 ידיעות. 7,40 גראמאפאן. 7,52 הויזווירטשאפט. 11,30 פיעסע. 11,40 עקספארט-ידיעות 11.57 צייט - סיגנאל. 12,05 לידער. 12,30 ידיעות. 12,38 גראמאפאן. 3.30 קאמוניקאט. 3,40 גראמאפאן. 3,55 טראנסמיסיע פון לעמבערג. 4,40 לעקציע פראנצויזיש. 4,55 טריא. 5,50 רעפערטואר פון די טעאטערען און קאמוניקאטען. 6,00 רעפעראט. 6,20 זעלנערישע אויסציע. 6.45 פערשידענעס. 7.05 קאנצערט. 7,45 ידיעות. 8.00 רעפעראט. 8,15 ספארט. 8,30 רעפעראט. 9.15 אפערעטע

* * *

פון אויסלאנד

7,05 העלסינגפארס — קאנצערט. 8,30 בודאפעשט — סימפ. קאנצערט. 8,55 הילווערסעם — אפערע. 9,00 דאווענטרי — „די גלאקען פון לאנראן" — ראדיא-דראמע. 9,00 וויען — סימפ. קאנצערט. 10,45 שטראסבורג — סימפ. קאנצערט.

RAKIETA

Sienkiewicza 40 Tel. 14-12

אנפאנג 4 נאכמיטאג.

1000-ער מענשען זעבען אוועק די לעצטע טעג פון דער קאסע און נישט בעקומען קיין בילעטען!

אויף דעם אלגעמיינעם פערלאנג פון געעהרטען פובליקום

יעדער דארף זיך צייט נעמען היינט און קומען בעוואונדערן דאס תכסט-אינטערעסאנטע בילד, וועלכעס ריהרט ביז טרעהרען, דאס בילד טראגט דעם נאמען:

היינט אונאפרופליך צום לעצטען מאל!

„די שטיף-מאמע"

אדער דאס איבריגע קינד

א ריהרענדע דראמע פון א יתום, וועלכער פאלט אריין אין די הענד פון א שטיף-מאמע — דאס קינד ווערט שרעקליך בעהאנדעלט פון די שטיף-מאמע, די ליידען זענען אונגעהויער, דאס קינד קען עס נישט איבערטראגען און בעשליסט זיך צו הענגען. דאס קינד לויפט אין שפייכלער און פערלייגט די שטריק אויף דעם האלז, ווען ער הייבט אן ווערגען זיך. לויפט דער פאטער איהם ראטעווען; דאס קינד לאזט זיך נישט ראטעווען. די הויפט-ראלע פיהרט אויס דאס 8-יעהריגע וואונדער-קינד **Robert Lynen**

אויסערן פראגראם: **„Bezimienni bohaterowie"**

זיכערע הילף און א רפואה!

אהן אפעראציע, אהן בלוט, אהן א מעסער און אהן בלוט-פערגיסונג פאר קראנקע אויף ברוכע, פאר מענער, פרויען און קינדער, פערשידענע קאליקעס אין גוף, פאר הויקערס און פיס.

פערלאזט נישט די קראנקהייט, ווייל דער ווינקעל-ברוך ווערט גרויס ווי א מענשען-קאפ, און עס פאלט אריין אין דעם פיס און דער קראנקער איז א גרויסער סכנה, דורך פערדרייען די קישקעס ווערט ער פראנגריג און שמערצליך. ספעציעלע גומענע הייל-באנדאזשען בעזונדערע; זיכער דעם שווערסטען ברוך, אויך פאר הויקערס, ליטוונגען ספעציעלע הייל-גארסעטען און אפאראטען פאר פערקרימטע פיס און פלאטפיס, ווי אויך קינסטליכע גומענע פיס.

עמפפאנגט טעגליך פון 9 פריה ביז 7 אוונד

איינציגע ארטאפעדישע הייל-אנשטאלט

Specialist Dyr. J. RAPAPORT, Ortoped

פון לעמבערג

Łódź, Wólczańska 10, tel. 221-77, front, parter.

בעמערקונג: דאס פערזענליכע ערשיינען פון די קראנקע איז אומבעדינגט נויטיג. דיפלאמען האבען אויסגעשטעלט פאלגענדע אוניווערזיטעטס - פראפעסארען: פראפ. ד"ר באראנטש, פראפ. ד"ר י. מארישלער. פראפ. דר בר. קיעלאנאווסקי און אויך אנדערע.

מיר נעהמען אויך אן פערזיכערטע פון דער קראנקען-קאסע.

דאנקזאגונג.

דערמיט דריק איך אויס מיין בעסטען דאנק דעם גרויסען ספעציאליסט ה' ד"ר. י. ראפאפארט, וואס האט מיך אויסגעהיילט אין לאדז, וואלטשאנסקא 10 פאר זיין געניאלע אויסקורירען מיך פון א שווערער ברוך-קראנקהייט. השם יהיה אים מיר געגליך געווען.

א. סראהן, רב.

Dr.

S. Kantor

ספעציאליסט פאר הויט, וועגערישע און געשלעכטס-קראנקהייטען

וואוינט יעצט

Piotrkowska 90, tel. 129=45

נעמט אן פון 2–8 נאכמ. און פון 4–9 אווענד זונטאג און יום-טוב פון 2–8 נאכמ

צאהן-ארצט

St. Gelberg

14 זאוואדזקא 14, טעל. 108-33

צוריקגעקעהרט

נעהמט אן פון 10–2 און פון 4–7 אוו.

Dr. med.

Ignacy Grynberg

ספעציאל-ארצט פאר אינערליכע קראנקהייטען

צוריקגעקעהרט

צעגעלניאנא 17, טעל. 174-15

Dr. med.

E. Reicher

ספעצ. פאר מענער-שוועכע, און סעקסועלע בעראטונג

פאלודניאווא 28, טעל. 201-93

נעמט אן פון 8–11 פריה און פון 5–8. זונטאג און פייערטאג פון 9–1.

קליינע אנאנסען

1 זלאטי אנ'אנאנס ביז 15 ווערטער 1 זלאטי

ס'ווערט געזוכט א מאשינער און א לערן-יונגעל ביים קירושנער ווסכארזיע 40

א פריילין צום בופעט, וואס קען שרייבען, קאן זיך מעלדען אין באר א לא פורשעט, פיעטריקאווער 62. 5585

א קוואליפיצירטער נייהער ווערט געבראוכט ביים קאמאשען-שטעפער קאמיעננא 2, וו. 12, פראנט, 2-טער שט.

ס'ווערט געבראוכט א טיכטיג יונגעל אין סוויטער-געשעפט נאוואמיעסקא 11, אין קעלער. 5592

ס'ווערט געבראוכט אנ'אבערלאק-נייהער (רין) צו סוויטערס ביי לאנגנאכ, דאלנא 30. 5595

פערשידענעס

Udzielam gruntownie niemieckiego i polskiego. Zachodnia 52, m. 8, telefon 173-39. Ceny bardzo przystępne. 5593

שרייבען שעהן און שנעל לערנט אוים דער בעוואוסטער קאליגראף ל. בערמאן אין 15 לעקציעס. אויך ווערט אויסגעלערנט שרייבען דעם בעסטען יוד. בריף און פערלויף פון 20 טעג, אפילו דעם, וואס קאן גארנישט שרייבען. די עלטער שפילט נישט קיין ראלע. די פרייזען זענען צוגענגליך פאר אלעמען. — זאוואדזקא 19, פראנט 1. שט. 5571

ראקאלען

צוליב אבריינע איבערציגעבען בילוג א ניי-איינגעארדענטע הערבאטשארניע-אוואצארניע, 2 שענע וויסטאווע. מאדערנע איינריכטונגען, ביליג דירה-געלד. שענקיעוויטשא 10. 5588

צו פערמיטען איינצעלנע שטיבען אויף פראנציסקאנער גאס. צו ערפאהרען אויף פאמארסקא 35, ביי א. צוקערמאן.

צו פערדינגען א קליין צימערל פאר איינעם אדער צוויי יונגעלייט צו שלאפען. פיעטריקאווער 16, וו. 30. 5594

ליבער אויף מאשין דער

ווערען אנגענומען אויסצונייען ביי ג. נארדמאן, שרודמיעסקא 8

פרייע פאסטענס

ס'ווערט פון זאפארט געזוכט צוויי מיידלעך מיט מאשינען צו ספארט-העמדער און 2 מיידלעך אויף ארויסצוגעבען ארבייט. אל. קאשטשושקי 37, וו. 18.

עס ווערט געזוכט ערסטקלאסיגע נעזעלען ביים הערן - שניידער טויבע, נאווראט 34, פראנט, פארטער, רעכטער איינגאנג. 5589

כירורגישער קאבינעט

Dra med.

M. Kantor

איז נעווארען איבערגעטראגען אויף זשעלאזנא 5

טעל. 112-22

נעהמט אן פון 1–3 און פון 6–8 אוו.

לעמשניצע-פרייזען.

אי בר אוריין הוא יאי

(מנחות נ"ג)

אין אלע רעכטס ענינים ווי: פאדעט-קאווע, סאנדאווע, וואיעקאווע, פר, אקטען פון: שותפות, ליקווידאציע, דזשיערושאווע, קויף און פערקויף א. ז. וו. אינפארמירט, רעדאגירט און ערלעדיגט לויט'ן אוסטאוו

רעכטסק.

י. ח. בוזין, לאדז,

3 אגראדאווא 3

טעל. 191-48

(עקזיסטירט זייט 1910)

כ'פיהר שדוך געזעצמעסיג. שירום-גרינטען און בעטעליג זיך אין בוררות מיט'ן בעסטען ערפאהר.

פ.ס. פאר שטענדיגע קליענטען אלע ארט אינפארמאציעס (פעלעפאניש) בחנם.

כירורגישער קאבינעט

Dr. med.

J. Szreiber

געפינט זיך יעצט אויף

Narutowicza 9 tel. 122-95

אפעראציעס, אפאטרונקעס, הילם ושילאקעס א. א. וו. נעמט אן פון 2 ביז 3 און פון 7 ביז 8.30 אוו. לעמשניצע-פרייזען.

DR. MED.

H. LAJCHTER

צאהן-כירורג

צוריקגעקעהרט

Dr. med. Niewiażski

ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט-קראנקהייטען. בעהאנדלונג פון מענער-שוועכע

אנדזשעיא 5, טעל. 159-40

צוריקגעקעהרט

נעהמט אן פון 8—11 און הפן 5—9 אוו. זונטאג און יום-טוב פון 9 - 1 פארמיטאג. בעזונדערער ווארטע-זאל פאר פרויען.

Dr. med.

H. HAMMER

ספעציאל-ארצט פאר אקושעריע און פרויען-קראנקהייטען

פילסודסקיעגא 38, טעל. 128-39

אנאנסען-פרייז פאר א מילימעטער-שורה

	פרייטאג און ערב-יו"ט	אין דער וואך	שפאלטען
פאר'ן טעקסט		24 גר.	
אין טעקסט	60–	40–	4
נאכ'ן טעקסט	18–	12–	

אויסער דער שטאדט 50 פראצ. טייערער, אויסלאנד 100 פראצ. טייערער. מעלדונגען — 10 גר. א ווארט

נעקראלאגען 20 גר. א מ/מ (אין דער ווא. שפאלטען) קליינע אנאנסען ביז 15 ווערטער 1 זל. יעדעס נאכפאלגנדיגע ווארט — 10 גר.

אבאנאמענטס-פרייז: אין לאדז ... א חודש מיט אפטראגען א חיים. אויף דער פראווינץ — 5 זל. א חודש; אין אויסלאנד 7 זל. אמעריקא—1 דאל.

טעהלערן, וועלכע ענדערן נישט פרינציפיעל דעם אינהאלט פון דער אנאנס בערעכטיגען נישט צום איבערדרוקען די אנאנס אדער צוריקצוצאהלען פאר דעם אנאנס

פאר'ן אינהאלט און טעקסט פון די אנאנסען איז דער פערלאג נישט פעראנטווארטליך. די אדמיניסטראציע איז אפען בייטאג און ביינאכט.

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg

Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman

Czcionkami i druk. rotac. „Najer Folksblat", Piotrkowska 81.